

בְּשֵׁם לַיְלָה שְׁמוֹרָה עַל עֲנַן הַהַעֲלָם, לְפִי שְׁגֹלְיִים אֵלוֹ
 שהיו ביציאת מצרים הָיָה רַק מִצַּד הַמַּעֲלָה וְלֹא מִצַּד הַמַּטָּה,⁴³
 מצידו של הקדוש-ברוך-הוא אכן הייתה התגלות גדולה ונפלאה ו"נגלה
 עליהם... בכבודו ובעצמו", אך מאחר שבני ישראל מצידים היו שקועים
 בטומאת מצרים, לא היו מסוגלים

להכיל ולקלוט את ההתגלות האלוהית
 העליונה, וְאֵלוֹ הַמַּטָּה מִצַּד
 עֲצָמוֹ נִשְׁאַר כְּמִקְדָּם, והגלויים
 האלוהיים מלמעלה לא פעלו בו שניו
 מהותי פִּינָן שְׁהַגְלוּיִים לֹא
 נִמְשְׁכוּ בוֹ בְּקִלְיָה בְּפִנְיָמִיּוֹת
 ורק האירו עליו בדרך 'מקוף' מבלי
 לחדור אל תוכו, וְלִכֵּן נִשְׁאַר מִצְבוֹ
 של ה'מטה' בְּבַחֲיַנֵּת חֲשָׁף
 וְהַעֲלָם, שֶׁהוּא עֲנַן הַלַּיְלָה.
 אָמְנָם לְעֵתִיד לְבֹא הגאולה
 העתידה לבוא תתרחש כך שבה יִהְיֶה
 זְכוּף וְעֹלֶיָה בַּמַּטָּה עֲצָמוֹ,
 שֶׁהוּא עֲצָמוֹ יִהְיֶה בְּבַחֲיַנֵּת
 אור וגלוי, וְלִכֵּן נִקְרָא בְּשֵׁם
 יוֹם. וְהַגֵּם שְׁפָל הַגְּלוּיִים
 דְּלַעֲתִיד הַתְּחִלָּה בַּעֲצַם מִיִּצְיַאת
 מִצְרַיִם, וְכַפִּי שְׁמִכְבָּר כִּי
 מו"ח אֲדַמּו"ר⁷ בְּפִרוּשׁ הַכְּתוּב
 כִּימִי צִאתְךָ גו', כִּימִי לְשׁוֹן
 רַבִּים⁸, ולכאורה יש לתמוה: הרי
 יציאת מצרים התרחשה ביום אחד
 ולמה לא נאמר "כיום צאתך"? אלא
 הביאור שְׁמִיִּצְיַאת מִצְרַיִם
 הַתְּחִלָּה הַגְּלוּיִ דְּלַעֲתִיד הַהוֹלֵךְ
 ונמשך מאז ימים רבים עד שיגיע
 לשיאו בגאולה, וּבְפִרְט בְּקִרְיַעַת
 יַם־סוּף שְׁאֵז הייתה התגלות
 אלוהית נעלית מאד ואו הַתְּחִלָּה
 הַגְּלוּיִ דְּלַעֲתִיד אם כי עדיין לא
 בנילו ממש כפי שהיה לעתיד לבוא,
 הָרִי כָּל זֶה כֹּל הַגְּלוּיִים שֶׁל יִצְיַאת
 ומצרים וקריעת ים סוף, כולל גם
 העובדה שלפחות בעולם התגלו בהם

הַגְּלוּיִ דְּלַעֲתִיד, וּבְפִרְט בְּקִרְיַעַת יַם־סוּף שְׁאֵז הַתְּחִלָּה הַגְּלוּיִ דְּלַעֲתִיד, הָרִי כָּל

בס"ד. שבת פרשת שמיני, מברכים החודש אייר, ה'תשח"ו

הנחה בלתי מוגה

כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת,¹
 וְאִיתָא בְּיַלְקוּט², הָרְאִיתִי מַה שְּׁלֹא
 הָרְאִיתִי לְאַבוֹת, כְּתִיב³ נוֹרָא תְהִלּוֹת עוֹשֶׂה פְלֹא,
 וְנִסִּים וּגְבוּרוֹת שְׁאֵנִי עֲתִיד לַעֲשׂוֹת עִם הַבְּנִיִם
 כְּתִיב אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת וְכֵן הוּא אוֹמֵר⁴ לַעֲשׂוֹה
 נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְכַדּוֹ כִּי לַעֲוֹלָם חֲסֵדוֹ. וְיִוִּבֵן
 עַל־פִּי מַה שְּׁכָתוּב בַּמִּדְרָשׁ⁵ בְּעֲנַן הַהֲפָרֵשׁ בֵּין
 יִצְיַאת מִצְרַיִם לְגֵאֻלָּה הַעֲתִידָה, שְׁגֵאֻלַּת מִצְרַיִם
 נִמְשְׁלָה לְלֵילָה וְלִכֵּן הִיָּתָה בַּחֲפִזוֹן, דְּחִפְזוֹן
 וְלֵילָה הוּא עֲנַן אֶחָד, וְגֵאֻלָּה הַעֲתִידָה תִּהְיֶה
 בִּיּוֹם וְלִכֵּן תִּהְיֶה בְּמִנּוּחָה. וְהַהֲפָרֵשׁ בֵּין יוֹם
 לְלֵילָה הוּא, שְׁיּוֹם עֲנִינוֹ גְלוּי וְלֵילָה עֲנִינוֹ
 הַעֲלָם. וְהִינוּ, דָּאף שְׁבִיִּצְיַאת מִצְרַיִם הָיוּ גְלוּיִים
 נְעֻלִים בְּיִתְרָה, עַד שְׁנִגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי
 הַמְּלָכִים הַקְּבִ"ה בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ⁶, מִפְּל־מְקוֹם
 נִקְרָא בְּשֵׁם לַיְלָה שְׁמוֹרָה עַל עֲנַן הַהַעֲלָם, לְפִי
 שְׁגֹלְיִים אֵלוֹ הָיָה רַק מִצַּד הַמַּעֲלָה וְלֹא מִצַּד
 הַמַּטָּה, וְאֵלוֹ הַמַּטָּה מִצַּד עֲצָמוֹ נִשְׁאַר
 כְּמִקְדָּם, פִּינָן שְׁהַגְלוּיִים לֹא נִמְשְׁכוּ בוֹ בְּקִלְיָה
 בְּפִנְיָמִיּוֹת, וְלִכֵּן נִשְׁאַר בְּבַחֲיַנֵּת חֲשָׁף וְהַעֲלָם,
 שֶׁהוּא עֲנַן הַלַּיְלָה. אָמְנָם לְעֵתִיד לְבֹא יְהִיָּה זְכוּף
 וְעֹלֶיָה בַּמַּטָּה עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא עֲצָמוֹ יִהְיֶה בְּבַחֲיַנֵּת
 אור וגלוי, וְלִכֵּן נִקְרָא בְּשֵׁם יוֹם. וְהַגֵּם שְׁפָל
 הַגְּלוּיִים דְּלַעֲתִיד הַתְּחִלָּה מִצְרַיִם, וְכַפִּי
 שְׁמִכְבָּר כִּי מו"ח אֲדַמּו"ר⁷ בְּפִרוּשׁ כִּימִי צִאתְךָ
 גו', כִּימִי לְשׁוֹן רַבִּים⁸, שְׁמִיִּצְיַאת מִצְרַיִם הַתְּחִלָּה

1 הנביא אומר על הגאולה העתידה:
 2 כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת,¹ וְאִיתָא
 3 בְּיַלְקוּט², הָרְאִיתִי מַה שְּׁלֹא הָרְאִיתִי בְּנִסִּים וּגְבוּרוֹת,
 4 נִסִּים וּנְפִלְאוֹת כֹּלָה מַה שְּׁלֹא הָרְאִיתִי לְאַבוֹת, שִׁיִּצְאוּ מִמִּצְרַיִם,
 5 כְּתִיב³ בְּשִׁירַת הַיָּם שֶׁנֶּאֱמַר עַל נֶס
 6 קְרִיעַת יָם סוּף נוֹרָא תְהִלּוֹת
 7 עוֹשֶׂה פְלֹא, וְנִסִּים וּגְבוּרוֹת
 8 שְׁאֵנִי עֲתִיד לַעֲשׂוֹת עִם
 9 הַבְּנִיִם בְּנִגְלוֹת הַעֲתִידָה עֲלֵיהֶם
 10 כְּתִיב אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת וְכֵן הוּא
 11 אוֹמֵר⁴ בַּפְּסוּק נִסְף שֶׁגַם הוּא נִדְרַשׁ
 12 עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה לַעֲשׂוֹה
 13 נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְכַדּוֹ כִּי
 14 לַעֲוֹלָם חֲסֵדוֹ. וְיִוִּבֵן הַחֲדִידוֹשׁ
 15 הַמִּיּוּחָד שֶׁל הַנְּפִלְאוֹת שֶׁהֵיוּ לַעֲתִיד
 16 לְבֹא וְהַמַּעֲלָה שֶׁלֵּהֵם בִּיחַס לְנִפְלְאוֹת
 17 שהיו ביציאת מצרים עַל־פִּי מַה
 18 שְּׁכָתוּב בַּמִּדְרָשׁ⁵ בְּעֲנַן
 19 הַהֲפָרֵשׁ הַהַבְדֵּל בֵּין יִצְיַאת
 20 מִצְרַיִם לְגֵאֻלָּה הַעֲתִידָה,
 21 שְׁגֵאֻלַּת מִצְרַיִם נִמְשְׁלָה
 22 לְלֵילָה וְלִכֵּן הִיָּתָה בַּחֲפִזוֹן,
 23 דְּחִפְזוֹן וְלֵילָה הוּא עֲנַן אֶחָד
 24 כִּשֶׁם שֶׁבְּלִילָה לֹא רוֹאִים וְלֹא מְבַחֲנִים
 25 בְּפִרְטֵי הַדְּבָרִים, כִּךְ גַּם כֹּאשֶׁר נַעֲשִׂים
 26 דְּבָרִים בַּחֲפִזוֹן אִי אִפְשָׁר שֶׁתִּהְיֶה
 27 שִׁמְתָה לֵב וְהַתְּבִינּוּת, וְגֵאֻלָּה
 28 הַעֲתִידָה תִּהְיֶה בִּיּוֹם כֹּאשֶׁר
 29 רוֹאִים הֵיטֵב כֹּל דְּבַר וְלִכֵּן תִּהְיֶה
 30 בְּמִנּוּחָה כֹּאשֶׁר אִפְשָׁר לְהַתְּבִינּוּ כֹּל
 31 פִּרְט. וְהַהֲפָרֵשׁ הַהַבְדֵּל בְּפִנְיָמִיּוֹת
 32 הַדְּבָרִים בֵּין יוֹם לְלֵילָה הוּא,
 33 שְׁיּוֹם שְׁבוּ יֵשׁ אֹרֶךְ עֲנִינוֹ גְלוּי,
 34 וְלֵילָה שְׁבוּ שׁוֹרֵךְ חוֹשֶׁךְ עֲנִינוֹ
 35 הַעֲלָם. וְהִינוּ, דָּאף שְׁבִיִּצְיַאת
 36 מִצְרַיִם הָיוּ גְלוּיִים נְעֻלִים
 37 בְּיִתְרָה שֶׁל אֲרוֹת אֱלֹהִים, עַד כִּדִּי
 38 כִּי שְׁנִגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי
 39 הַמְּלָכִים הַקְּבִ"ה בְּכַבּוּדוֹ
 40 וּבְעֲצָמוֹ⁶ וְאֵם כֵּן אֵיךְ יִתְכַּן לִזְמַר
 41 שִׁיִּצְיַאת מִצְרַיִם הִיא "לֵילָה"
 42 וְ"הַעֲלָם", מִפְּל־מְקוֹם נִקְרָא

(1) מיכה ז, טו. (2) יל"ש עה"פ (רמז תקנט). (3) בשלח טו, יא. (4) תהלים קלו, ד. (5) ראה שמו"ר פי"ח, יא. פי"ט, ו. ד"ה כי בחפזון תש"ח פ"ב (סה"מ ה'תש"ח ע' 152 ויאילך). (6) הגדה של פסח פיסקא "מצה זו". ושם לפנ"ז פיסקא "ויוציאנו". (7) רד"ה כימי צאתך תש"ח (שם ע' 159). (8) ראה זח"ג קעו, א.

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שניו והידוש גם ב'מטה' ותחרור בפנימיות בתוך גררי המציאות התחתונה.
 2 ולכן יש דעה⁹ במשנה שאין מזכירין יציאת מצרים לעתיד,
 3 לפי ש'יציאת מצרים אינה בערף כלל ואין לה כל יחס ורמיון
 4 לגאולה העתידה הנעלית ממנה לאין שיעור, וכיוון שלעומת הגאולה
 5 העתידה אין ליציאת מצרים חשיבות,
 6 אין טעם להזכיר אותה לעתיד לבוא.
 7 וגם לפי הדעה שמזכירין
 8 יציאת מצרים גם לעתיד,
 9 למרות העדר חשיבותה לגבי הגאולה
 10 העתידה, הרי זה רק בדרך טפל
 11 בלבד⁹ כי היחס של יציאת מצרים
 12 לגאולה העתידה הוא כמו היחס של
 13 טפל לגבי העיקר.
 14 וצריך להבין, דכיון שתחלת
 15 הגאולה העתידה היתה
 16 ביציאת מצרים (פנ"ל שבתוך
 17 הגלויים שהיו ביציאת מצרים ובקריעת
 18 ים סוף היו, אם כי בהעלם, גם גלויים
 19 מהגאולה העתידה), וידוע¹⁰ שכל
 20 ההתחלות קשות, הרי בהכרח
 21 לומר שגאולת מצרים היא
 22 נעלית יותר מאשר הגאולה
 23 העתידה, פיון שעל-ידי היתה
 24 פתיחת הצנור גם לגאולה
 25 העתידה ואם כן תמוה מדוע נקבע
 26 שהגאולה העתידה נעלית לאין שיעור
 27 מהיציאה ממצרים, והרי אדרבה
 28 ליציאת מצרים, בתור ההתחלה של
 29 הגאולות, יש יתרון מוכח.¹¹
 30 (ב) ולהבין זה צריך להקדים
 31 מה שנתבאר לעיל¹¹ במאמר
 32 החסידות שנאמר באחרון-של-פסח
 33 תשח"י (ונדפס לעיל בדבר מלכות'
 34 שבוע אחש"פ (לכל העולם) עמוד ה'
 35 ואילך) בענין קריעת ים-סוף
 36 שהוא אחד הנסים הנפלאים
 37 היוצאים מדרכי הטבע¹²,
 38 כאשר הים נקרע ועמד כחומה היפך
 39 טבעו ובני ישראל הלכו בתוך הים
 40 ביבשה היפך הטבע דף-על-פי
 41 שפבר היה מעין זה בתחלת
 42 יקונו ייאספו הפנים מתחת השמים
 43 אל מקום אחד ותראה היפשה, וכפי שנתבאר במאמר הנ"ל גם זה

1 גם הגלויים שיהיו לעתיד לבוא ה'היה רק מצד ה'מעלה' בלבד, ולא
 2 בא בפנימיות ובקליטה למטה ולא תדר ב'מטה' בצורה שתספיע
 3 על מהותו. ולכן גם הענין דקריעת ים-סוף שאכן היה התגלות
 4 נעלית ונפלאה מאד ה'היה רק לפי שעה בלבד, לפי שה'מטה'
 5 לא ה'היה כלי לזה ולאחר שהגלוי
 6 והנס הסתיימו, לא היה לכך המשך.
 7 ורק לעתיד לבא יקויים הייעוד
 8 אראנו נפלאות, היינו,
 9 שהנפלאות שהיו ביציאת
 10 מצרים (שהוא ענין הגלוי
 11 שלמעלה מערף העולמות
 12 מעבר למה שהעולמות מסוגלים
 13 לקלוט בהתאם לרמה שלהם
 14 ולמעלה מהשתלשלות כאשר
 15 העולם מתנהג לפי גררי הטבע הוא
 16 פועל בכוחו של אור אלוקי שבא ויורד
 17 מלמעלה למטה ב'סדר השתלשלות'
 18 של ירידה הדרגתית, אבל כאשר
 19 מתחולל נס הרי זו התגלות של אור
 20 אלוקי שלמעלה מ'סדר השתלשלות')
 21 יהיו באפן דאראנו, בכחינת
 22 ראיה וגלוי למטה בצורה כזו
 23 שיחררו בתוך גררי המציאות של
 24 ה'מטה' ושיפיעו עליו. וזהו מה
 25 שכתוב בפסוק הנזכר שגם הוא
 26 נדרש על לעתיד לבוא לעושה
 27 נפלאות גדולות לבדו, כי,
 28 ענין זה שהגלויים העליונים
 29 ימשיכו למטה ויחדרו
 30 בפנימיות, הוא בכחינת
 31 נפלאות גדולות לבדו, שרק
 32 הוא לבדו הקדוש-ברוך-הוא
 33 יתברך ביכלתו לעשותם את
 34 הנפלאות הללו, וטעם הדבר שרק הוא
 35 'לבדו' ביכולתו לעשות נפלאות כך
 36 שיבואו מלמעלה ובכל זאת יפעלו
 37 למטה, הוא לפי שלגביה לגביו
 38 יתברך מעלה ומטה שוים
 39 ולגביו ה'מעלה' אינו יותר גבוה
 40 מה'מטה' וה'מטה' אינו יותר נמוך
 41 מה'מעלה' אלא שניהם שווים
 42 וביכולתו להאיר בכל הדרגות בבת אחת.
 43 העתידה תהיה בכחינה נעלית יותר מגאולת מצרים ותפעל

(9) ברכות יב, סע"ב. (10) מכילתא ופרש"י יתרו יט, ה. (11) ד"ה והחרים גו' דאחרון של פסח פ"ב (לעיל ע' 237). (12) ראה תורת חיים בשלח ריד, א ואילך (בהוצאה החדשה - ח"א קנג, ב ואילך). (13) בראשית א, ט.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שהייתה קרקעית הים התייבשה לחלוטין, וּכְמוֹ שָׁאֲנוּ אוֹמְרִים¹⁵ 45
 2 ומשבחים את הקדוש-ברוך-הוא בהגדה של פסח על הטובות שעשה עם בני 46
 3 ישראל ביציאת מצרים שְׁלֹא זוּ בְּלֶבֶד שֶׁקָּרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, אֲלֵא 47
 4 עוֹד זֹאת, שֶׁהֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶבָה, הֵינּוּ, שְׁלֹא 48
 5 נִשְׂאָר בְּקִרְעֵית הַיָּם שׁוֹם 49
 6 לְחִלּוּחֵית כָּלֵל. 50
 7 וְהֵעֲנִינוּ בְּרוּחַנִיּוֹת הוּא, דְּהִנְהוּ, 51
 8 יָם וַיִּבְשָׂה הֵם עֲלֵמָא 52
 9 דְּאֲתַפְסִיא וְעֲלֵמָא דְּאֲתַגְלִיא, 53
 10 על הכתוב "ברוך ה' אלקי ישראל מן 54
 11 העולם ועד העולם" אמרו בזוהר: 55
 12 מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא. 56
 13 ומוסבר על כך בתורת החסידות כי 57
 14 כשם שבעולם הזה יש "ים" שהוא 58
 15 עולם שהנבראים שבו מכוסים ויש 59
 16 "יבשה" שהיא עולם שהנבראים שבו 60
 17 גלויים, על דרך זה למעלה, להבדיל, 61
 18 יש דרגות גבוהות שבגלל הרוממות 62
 19 שלהם הן נעלמות ומכוסות ונקראות 63
 20 "עלמא דאתכסיא" ואילו האור האלוקי 64
 21 המצומצם שיורד ומתגלה לנבראים 65
 22 נקרא "עלמא דאתגליא" וּבְסֻדְר 66
 23 הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שבו האור האלוקי 67
 24 יורד מלמעלה למטה בצורה הדרגתית 68
 25 הַנְּהוּ בְּכַדִּי שִׁיְהִיָּה הַגְּלוּי 69
 26 דְּעֲלֵמָא דְּאֲתַגְלִיא צְרִיךְ 70
 27 לְהִיּוֹת תַּחְלָה צְמִצּוּם בְּעֲלֵמָא 71
 28 דְּאֲתַפְסִיא, וְכֵמוּ בְּמַחְשְׁבָה 72
 29 וְדְבוּר שֶׁהוּ עֵינֵין "עלמא דאתכסיא" 73
 30 ו"עלמא דאתגליא" כפי שהוא בנפש 74
 31 האדם שהרי המחשבה נעלמת ונסתרת 75
 32 והדיבור בא בגלוי, שְׁבְכַדִּי שִׁיְהִיָּה 76
 33 דְּבוּר מְסֻדְר צְרִיךְ לְהִיּוֹת 77
 34 צְמִצּוּם הַמַּחְשְׁבָה ואילו כאשר 78
 35 המחשבה מאירה בכל עצמתה האדם 79
 36 לא מסוגל להתבטא בצורה ברורה 80
 37 ומסודרת כי עומק ועושר הרעיון 81
 38 מבלבל אותו, וְזִהוּ עֵינֵין יְקוּוֹ 82
 39 הַמַּיִם, וְהֵינּוּ הַמַּשְׁמַעוֹת רוחנית 83
 40 הפנימית של אסיפת המים בששת ימי בראשית היא שְׁבְכַדִּי שִׁיְהִיָּה גְלוּי 84
 41 בְּחִינַת דְּבוּר הַאֲלוּקִי הַעֲלִיּוֹן (נִבְשָׂה) הַצְּרִיךְ לְהִיּוֹת צְמִצּוּם 85
 42 בְּבְחִינַת הַמַּחְשְׁבָה (יָם) כמבואר בהרחבה בקבלה וחסידות שלצורך 86
 43 הכריאה של עולמות ונבראים מוגבלים, שנבראו על ידי בחינת הדיבור 87
 44 העליון, היה צורך לצמצם ולהעלים את האור האלוקי עד שתישאר ממנו רק

1 היה דבר שמעל לטבע, כי לפי הטבע המים הקלים היו צריכים להיות מעל 1
 2 העפר הכבד ואם כן נס קריעת ים סוף איננו חידוש גדול כל כך 2
 3 מְכַל-מְקוּם, אִין זֶה דוֹמָה כָּלֵל לְעֵינֵין קְרִיעַת יַם-סוּף, כִּי, 3
 4 גְזַרְתּוֹ וְתַבְרַף שִׁיקוּוֹ יתאספו המים אֶל מְקוּם אֶחָד הִיא בְּכַדִּי 4
 5 שְׁתַּרְאָה הַיִּבְשָׂה, הֵינּוּ, 5
 6 שְׁיִתְגַּלֶּה מַעְלַת יְסוּד הַעֲפָר, 6
 7 בתור יסוד עיקרי ומרכזי מארבעת 7
 8 היסודות אש, רוח, מים, עפר שְׁהַכֵּל 8
 9 הָיָה מִן הַעֲפָר¹⁴ וכל הנבראים 9
 10 לסוגיהם השונים נבראו מיסוד העפר, 10
 11 וְנִמְצָא שְׁבַעֲנֵין יְקוּוֹ הַמַּיִם 11
 12 הָיוּ ב' חֲסוֹנוֹת לעומת נס קריעת 12
 13 ים סוף. הָא', שְׁלֹא נִתְהַפְּכָה 13
 14 מֵהוּת הַמַּיִם לַיִּבְשָׂה, אֲלֵא 14
 15 הַמַּיִם נִשְׂאָרוּ בְּמֵהוּת מַיִם, 15
 16 כמו שהיו כאשר כיסו את היבשה 16
 17 וְהָיָה רַק שְׁנׁוּי מְקוּם בְּלֶבֶד 17
 18 שְׁקוּרִים לִכֵּן הָיוּ עַל פְּנֵי כֹל הַיִּבְשָׂה 18
 19 ואחר כך נאספו אל מקום אחד. 19
 20 וְהַב', שְׁגַם שְׁנׁוּי הַמְּקוּם 20
 21 שֶׁנְּקוּוֹ הַמַּיִם אֶל מְקוּם אֶחָד, 21
 22 לְהִיּוֹתוֹ בְּכַדִּי שְׁתַּרְאָה 22
 23 הַיִּבְשָׂה, כִּיוּן הַמַּטֵּרָה שֶׁל קִיבוּן 23
 24 ואסיפת המים אל מקום אחד הייתה 24
 25 כדי שהיבשה תִּרְאָה וְתִתְגַּלֶּה ולא כדי 25
 26 להפוך את המים ליבשה הָרִי גַם 26
 27 בְּמְקוּם הַיִּבְשָׂה נִשְׂאָר 27
 28 לְחִלּוּחֵית הַמַּיִם והיבשה לא 28
 29 התייבשה לחלוטין, שְׁהָרִי הֵעֲנִינוּ 29
 30 שְׁהַכֵּל הָיָה מִן הַעֲפָר וגם 30
 31 הצומח ותחי נבראו מיסוד העפר הוּא 31
 32 עַל-יַדִּי הַלְּחִלּוּחֵית הַלְּחוֹת 32
 33 והרטיבות שְׁבַעֲפָר, וְכֵמוּ שָׁאֲנוּ 33
 34 רוֹאִים בפועל עֵינֵין הַצְּמִיחָה 34
 35 של סוגי הצמחים השונים מהאדמה 35
 36 שְׁהִיא כִּכְח הַלְּחִלּוּחֵית 36
 37 שְׁבַעֲפָר והאדמה מְצִמִּיקָה כאשר 37
 38 משקים אותה במים ואילו במדבר 38
 39 צחיח אין צמיחה. וכיוון שגם לאחר 39
 40 שהמים נאספו למקום אחד והיבשה נראתה, עדיין היבשה נשארה לחה, מוֹבֵן 40
 41 שלא חל במים או ביבשה שינוי מהותי לעומת מצבם הקודם. מֵה-שָׁאֲיִן- 41
 42 פֶּן בְּקִרְיעַת יַם-סוּף הָיָה שְׁנׁוּי מֵהוּת, שְׁהַמַּיִם עֲצָמָם 42
 43 נְהַפְּכוּ לַיִּבְשָׂה, כְּנִאמַר שְׁבִנִי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ "בתוך הים כיבשה" וְעוֹד 43
 44 זֹאת, שְׁלֹא נִשְׂאָר שׁוֹם לְחִלּוּחֵית מֵהַמַּיִם כָּלֵל אֵלֵא האדמה 44

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 הארה מועטת ומצומצמת. אָמְנָם בְּקָרִיעַת יַם־סוּף נִתְחַדָּשׁ פּלֵא
 2 וחידוש גדול שְׁעָצָם בְּחִינַת הַמַּחְשְׁבָה לא רק הארה מועטת שלה, אלא
 3 החלק הפנימי הנעלם של המחשבה יִתְגַּלֶּה בְּדַבּוּר, שְׁזָהוּ עֲנִין הַפֶּה
 4 יָם לְיִבְשָׁה¹⁶, שְׁהִים עֲצָמוּ וְלֹא 'צמצום' שלו נֶהְפֶּה
 5 לְיִבְשָׁה וּבִבְלִיָּה.
- 6 וְנִתְבָּאֵר גַּם כֵּן בּמֵאמֵר הַנִּיל
 7 שְׁנֵאמֵר בִּאֲחֵרוֹן־שֵׁל־פֶסֶח שְׁעַל־פִּי־
 8 זֶה יוֹכֵן הַצֶּרֶף בְּקָרִיעַת יַם־
 9 סוּף, דְּלִכְאוּרָה אֵינוּ מוֹכֵן
 10 לְמָה בְּכֹלל הַצֶּרֶף לְהִיּוֹת
 11 קָרִיעַת יַם־סוּף, וְהָרִי בְּאוֹתוֹ
 12 צִד שְׁיָרְדוּ בְּאוֹתוֹ צִד עֲלוּ¹⁷
 13 כֵן שְׁקִרְיעַת יַם סוּף לֹא הִייתה רַק
 14 לְצוּרֵךְ אִפְשָׁרוֹת מִלוֹט וְהַצֶּלָה אֵלֹא
 15 הִייתה בְּכַךְ מִטְרָה בְּפָנֵי עֲצֻמָּה וְנִשְׁאֲלָת
 16 הַשְּׂאֵלָה מֵהִי אוֹתָה מִטְרָה?, אָף
 17 הָעֲנִין הוּא, שְׁקָרִיעַת יַם־סוּף
 18 הִייתה לְצֶרֶף הַהֲכָנָה לְמַתֵּן־
 19 תּוֹרָה, דְּבִמְתַן־תּוֹרָה נִמְשָׁךְ
 20 הָאוֹר הָאֱלוֹקִי הַנֶּעֱלָה שֶׁהוּא בְּחִינַת
 21 הַהֶעָלֵם דְּעֲלָמָא דְּאֵתְפְּסָא בְּגִלּוּי, וְהַהֲכָנָה לְזֶה
 22 בְּגִלּוּי, וְהַהֲכָנָה לְזֶה הִייתה
 23 עַל־יְדֵי קָרִיעַת יַם־סוּף. וְלִכֵּן
 24 הִייתה בְּקָרִיעַת יַם־סוּף
 25 בְּקִיעָה אַחַת בְּלַבָּד, בְּשׁוּנָה
 26 מִבְּקִיעַת הַנְּהוּר לְעֵתִיד לְבוֹא עֲלֶיהָ
 27 נֵאמֵר שֶׁהַנְּהוּר יִבְקַע "לְשַׁבְעָה נְחָלִים"
 28 לְפִי שְׁקָדֵם מַתַּן־תּוֹרָה כֹּאשֶׁר
 29 עֲדִיין לֹא נִתְּנּוּ כֹל עֲנִינֵי הַתּוֹרָה
 30 וְהַמְצוּת לֹא הָיוּ עֲדִין עֲנִינִים
 31 פְּרָטִיִּים בְּעַבְדוּתָהּ, כִּי אִם
 32 הֲכָנָה פְּלִלִית בְּלַבָּד, בְּקִיעָה
 33 אַחַת.
- 34 ג) וּבְפְרָטִיּוֹת יוֹתֵר, הִגָּה
 35 הַגִּלּוּי דְּקָרִיעַת יַם־סוּף
 36 שְׁעֲלָמָא דְּאֵתְפְּסָא בְּחִינַת
 37 הַמַּחְשְׁבָה הַעֲלִינָה (יָם) הָאִיר
 38 בְּגִלּוּי עֲלָמָא דְּאֵתְגַלְיָא בְּחִינַת
 39 הַיִּבּוּר הַעֲלִיין (יְבִשָׁה), הוּא, לֹא רַק הַגִּלּוּי דְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת
 40 בְּעוֹלָמוֹת פְּרִיאָה־יְצִירָה־עֲשִׂיָה, פִּידוּעַ שְׁבְרִיאָה־יְצִירָה־
 41 עֲשִׂיָה הֵם עֲלָמָא דְּאֵתְגַלְיָא, וְאֲצִילוֹת הוּא עֲלָמָא
 42 דְּאֵתְפְּסָא¹⁸, שְׁגַם זֶה הַתְּגִלוֹת אֱלוֹקִית נְעִלִית מֵאֵד שֶׁהִי בִּיחַס לְעוֹלָמוֹת
 43 בְּרִיאָה־יְצִירָה־עֲשִׂיָה עוֹלָם הָאֲצִילוֹת נִחְשָׁב "אֱלוֹקוֹת מִמֶּשׁ", אֲבֵל בְּקִרְיעַת יַם
- 44 סוּף הִייתה הַתְּגִלוֹת שֶׁל אוֹר אֱלוֹקִי עוֹד יוֹתֵר נְעִלָה שֶׁנִּחְשָׁב "מִכּוֹסָה" אֲפִילוּ
 45 לְגַבִּי הָאוֹר הַמֵּאִיר בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וְלִכֵּן הַגִּלּוּי אֵינוּ רַק הַתְּגִלוֹת אֲצִילוֹת
 46 בְּבִי'ע אֲלֵא כְּפִי שֶׁהוּא בְּמִדְרָגָה נְעִלִית יוֹתֵר, שְׁגַם אֲצִילוֹת
 47 הוּא לְגַבִּי אוֹתָה דְּרָגָה בְּכֹלל עֲלָמָא דְּאֵתְגַלְיָא, וְאֵלוּ עֲלָמָא
 48 דְּאֵתְפְּסָא הוּא לְמַעְלָה
 49 מְאֲצִילוֹת, בִּיחַס לְדְרוֹגוֹת נְעִלוֹת
 50 מֵהָאֲצִילוֹת, עוֹלָם הָאֲצִילוֹת נִחְשָׁב
 51 "עֲלָמָא דְּאֵתְגַלְיָא" וְהַתְּגִלוֹת שֶׁל אוֹר
 52 אֱלוֹקִי מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת הִיא לֹא
 53 הַתְּגִלוֹת שֶׁל "עֲלָמָא דְּאֵתְפְּסָא" אֲבֵל
 54 בְּקִרְיעַת יַם סוּף הִיָּה גִלּוּי נְעִלָה
 55 מֵאֲצִילוֹת וּבְכֹללֹת הוּא בְּחִינַת
 56 הַפְּתִיר כְּחוֹר עֲלוּיין שֶׁלִּמְעַלָּה מֵעֵשֶׁר
 57 הַסְּפִירוֹת שֶׁמִּתְחִילוֹת לְהֵאִיר בְּעִיקֵר
 58 מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת וּמִטָּה. וְכִמּוֹ
 59 שְׁנִתְבָּאֵר לְעִיל בְּמֵאמֵר הַנּוֹכַח
 60 מֵאֲחֵרוֹן שֶׁל פֶּסֶח כְּפִי שְׁהָעֲנִין שֶׁל
 61 הַתְּגִלוֹת הָאוֹרוֹת שֶׁלִּמְעַלָּה הוּא
 62 בְּשֵׁם הַוְי', שְׁיֵשׁ בּוֹ ב' בְּ
 63 בְּחִינּוֹת, הַוְי' דְּלִתְמָא הַתְּחַתּוֹן
 64 וְהַוְי' דְּלְעִילָא הַעֲלִיין. הַוְי' דְּ
 65 דְּלִתְמָא הוּא עֲנִין ד' אוֹתִיּוֹת
 66 הַוְי', שְׁעֲנִינָם צְמֻצוֹם
 67 וְהַתְּפִשּׁוּת הַמְּשָׁכָה
 68 וְהַתְּפִשּׁוּת, כְּמִבּוֹאֵר בְּאֵגֶרֶת
 69 הַתְּשׁוּבָה שֶׁבִּתְנִיא (פֶּרֶק ד): "הִירִיד"
 70 שֶׁהִיא בְּחִינַת נְקוּדָה לְבַד מְרומֹת
 71 לְחֻכְמַתוֹ ית' שֶׁהִיא בְּבִחִינַת הַעֲלָם
 72 וְהַסְתֵּר קוֹדֵם שְׁבֵאָה לְבִחִינַת
 73 הַתְּפִשּׁוּת... וְאֵחָר שְׁבֵאָה לְבִחִינַת
 74 הַתְּפִשּׁוּת וְגִלּוּי הַהִשְׁגָּה וְהַבְּנָה...
 75 נִכְלָלָת וְנִרְמֹזָת בְּאוֹת ה"א שִׁישׁ לַה
 76 בְּחִינַת הַתְּפִשּׁוּת לְרוּחָב... וְגַם לְאוֹרֵךְ"
 77 (וּמִבּוֹאֵר בְּחִסְדוֹת שְׁאִין הַכּוֹנֵנָה
 78 לְצֻמְצוּם שְׁנוּבַע מִמִּידַת הַדִּין וְכוּנּוֹתוֹ
 79 לְמַנוּעַ הַשְּׁפָעָה אֵלֹא לְצֻמְצוּם שֶׁהוּא
 80 חֵלֶק בְּלִתי נִפְרָד מִתְּחִלֵּךְ הַהִשְׁפָּעָה
 81 כְּשֶׁם שֶׁהֵרֵב מִתְּמַצַּת לְתַלְמִידוֹ בְּקִצְרָה
 82 רַעִיין עִמּוּק. וְעוֹד מִבּוֹאֵר שֶׁהָאוֹתִיּוֹת י"ד וְה"א רומזוֹת לְצֻמְצוּם וְהַתְּפִשּׁוּת,
 83 וְהָאוֹתִיּוֹת וְא"ו וְה"א רומזוֹת לְהַמְשַׁכַּת וְיִרִידַת הַשְּׁפָעָה מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה וְגַם
 84 הָאוֹת וְא"ו שְׂרָאשָׁה כְּמוֹ י"ד וְהַמְשַׁכָּה בְּקוֹ אֲרוֹךְ רומזוֹת עַל כֵּךְ שֶׁתְּחִלָּה יֵשׁ
 85 צֻמְצוּם וְאֵחָר כֵּךְ יִשְׁנָה הַתְּפִשּׁוּת וְהַמְשַׁכָּה וְגַם ה"א הַאֲחֵרוֹנָה, כְּמוֹ
 86 הָרַשׁוּנָה, רומזוֹת לְהַתְּפִשּׁוּת) כְּפִי שְׁשִׁיכִים לְעֲנִין הַהֲתַהוּוֹת

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 שְׁהָרִי ד' הַאוֹתִיּוֹת עֲנִינָם הוּא כַּאֲמֹר צִמְצוּם וְהַתְּפֹשֶׁטוֹת
 46 כּוֹי, וְעֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִגִּדְרֵי הָעֶלְם וְגַלְוֵי שֶׁהֵם
 47 מוֹשְׁגִים שִׁישׁ לָהֶם מִקּוֹם רַק בְּהֵאֵרָה וְהַתְּפֹשֶׁטוֹת שֶׁל הַעֲצָם אֵךְ לֹא בַעֲצָם
 48 עֲצָמוֹ, לֹא שֶׁיֵּךְ בּוֹ עֲנִינֵן הַצִּמְצוּם וְהַתְּפֹשֶׁטוֹת כָּלֵל. וְכַמְבֹּאֵר
 49 בְּמֵאֵמֶר הַנּוֹכַח שֶׁהַהִבְדֵּל בֵּין שֵׁם הוּי'
 50 שְׁבִרְצוֹן לִשְׁם הוּי' שֶׁבַעֲצָמוֹתוֹ יוֹכֵן עַל
 51 פִּי מִשֶּׁל מֵאֵד הַמַּתְעוֹרֵר בְּרִצּוֹן לְבִנּוֹת
 52 בֵּית, וְהַדְּבָר נֹבֵעַ מִכֵּן שֶׁמִּטְבַּעוֹ יֵשׁ
 53 לְכָל אָדָם רִצּוֹן לְבֵית שֶׁמוֹשֵׁר בַּעֲצָם
 54 נִפְשׁוֹ כִּי־רִצּוֹן מוֹחֲלֵט, וְכַתּוּבָה מִכֵּן
 55 הָאָדָם מִתְעוֹרֵר בְּסוּפוֹ שֶׁל הַתְּהִלִּיךְ
 56 בְּרִצּוֹן גַּלְוֵי. וְכֵן גַּם לְמַעַלָּה, כִּבְיָכֹוֹל.
 57 הַתְּעוֹרֵרוֹת הַרִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן לְבִרְיַת
 58 הָעוֹלָמוֹת נֹבַעַת מִ"רִצּוֹן מוֹחֲלֵט"
 59 לְעוֹלָמוֹת שְׁקִיִּים בַּעֲצָמוֹתוֹ. וְגַם
 60 בְּבַחֲנֵיהֶם נִעְלַמְתָּ זֶה שֶׁל "רִצּוֹן מוֹחֲלֵט",
 61 יֵשׁ בְּהַעֲלֵם אֶת שֵׁם הוּי' שֶׁבַּהֲמִשְׁךְ
 62 הַרִצּוֹן מִתְגַּלֶּה דְרָכּוֹ יוֹרֵד מִדְּרָגָה
 63 לְדְרָגָה, אֲבָל כִּפִּי שֶׁשֵׁם הוּי' הוּא בְּרִצּוֹן
 64 הַמּוֹחֲלֵט, הַהִבְדֵּלִים בֵּין הָאוֹתִיּוֹת לֹא
 65 נִיכְרִים וְלֹא נִרְגָּשִׁים וְלֹא נִיטָן לְהַגְדִּיר
 66 אוֹתָן וְלַחֲלֹק בֵּינֵיהֶם כִּי מִצִּיאֹתָם הֵיא
 67 בְּצוּרָה מוֹפְשֶׁטָה וְלֹא מוֹגֵדֶרֶת.
 68 וְהַתְּדוּשׁ דְּקָרִיעַת יַם־סוּף
 69 הוּא שְׁבַחֲנֵינָה הַהֵעֲלֵם דְּהַיָּי'
 70 דְּלַעֲלִיא, שֶׁהוּא הַיָּי'
 71 שְׁבַחֲנֵינָה, הֵנָּה אֲפִילוֹ הַהֵעֲלֵם
 72 הַנְּעִלָּה הַזֶּה בְּאֵי גַלְוֵי מִמֶּשׁ
 73 בְּהַיָּי' דְּלַתְמָא. וְטַעַם הַדְּבָר
 74 שֶׁבְּקָרִיעַת יַם סוּף הֵייתָה גַם הַתְּגִלּוֹת
 75 שֶׁל הַבְּחִינָה הַנְּעִלִית וְהַנְּעִלְמַת הַזֶּה הֵיא
 76 שְׁהָרִי קָרִיעַת יַם־סוּף הֵייתָה
 77 הַכְּנָה לְמִתְּן־תּוֹרָה, וְכַמְתָּן־
 78 תּוֹרָה כְּתִיב¹⁹ אֲנִכִי הַיָּי'
 79 אֲלֵקִיךָ, וְהֵינִי, שְׁבַחֲנֵינָה לְמִתְּן־
 80 תּוֹרָה נִמְשָׁךְ גַּם הַיָּי'
 81 שְׁבַחֲנֵינָה, שְׁזָהוּ שְׁעַל־יָדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה לְמִטְּהָ תּוֹפְסִים
 82 בְּבַחֲנֵינָה עֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְמִרוֹת שְׁכָאן בְּעוֹלָם הַזֶּה עוֹסְקִים בְּתוֹרָה כִּפִּי
 83 שֶׁנִּתְלַבְּשָׁה בְּדַבְרֵים גְּשֵׁמִיִּים, כִּי בַעֲצָם יֵשׁ בְּתוֹרָה אֶת עֲצָמוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ־
 84 בְּרוּךְ־הוּא, וְלִכְּנֵן אֲמַר²⁰ אֲשָׁרֵי מִי שְׁכָאן לְכָאן לְעוֹלָם הַבָּא
 85 וְתִלְמוּדוֹ בְּיָדוֹ, שְׁעַל־יָדֵי הַתְּלִמּוּד שְׁלֵמֵד לְמִטְּהָ בְּגַלְוֵי חֶלֶק
 86 הַנְּגַלָּה דְּתוֹרָה, הַיָּי' הוּא זֹכֵה לְכָל הַגְּלוּיִים דְּלַעֲתִיד, שְׁזָהוּ
 87 לְפִי שְׁכָל הַעֲנִינִים נִתְּנוֹ (הָאֲבָן זִיךְ אֲפַגְעָגְעָבֵעֵן) בְּתוֹרָה שְׁלֵמֵטָה. וְכִינֵן
 88 שְׁלֵמֵטָה. וְכִינֵן שְׁקָרִיעַת יַם־סוּף הֵייתָה הַכְּנָה לְמִתְּן־תּוֹרָה, הָאִיר

1 בפועל והוא ענין "עלמא דאתגליא". וְהַיָּי' דְּלַעֲלִיא הָעֲלִיּוֹן הוּא הַיָּי'
 2 שְׁבַחֲנֵינָה בְּתַחֲלִיל הַתְּעוֹרֵרוֹת הַרִצּוֹן לְהַתְּהוֹת הָעוֹלָמוֹת, שְׁבַחֲנֵינָה זֶה
 3 הַיָּי' הַאוֹתִיּוֹת הֵם בְּהַעֲלֵם, מְבַלִּי שִׁיחָה בְּהֵם צִמְצוּם לְצוּרָךְ
 4 הַתְּגִלּוֹת וְהַתְּפֹשֶׁטוֹת שֶׁנִּחְצָה לְצוּרָךְ הַבְּרִיאָה בְּפּוּעַל, הוּא עֲנִינֵן "עֲלָמָא
 5 דַּאֲתַכְּסִיא". וְכִפִּי שֶׁהוֹסֵבֵר בְּמֵאֵמֶר
 6 הַנ"ל, מִשְׁמַעוֹת עֲנִינֵן "שֵׁם הוּי'
 7 שְׁבִרְצוֹן" הֵיא אֲשֶׁר כִּשֵׁם שְׁבֵאֲדָם
 8 עֲשֶׂרָה כּוֹחוֹת הַנֶּפֶשׁ מִ"חֻכְמָה" עַד
 9 "מְלָכוּת" הַמְּקַבְּלִים לְעֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת
 10 הָעֲלִיּוֹנוֹת הֵם כּוֹחוֹת 'פְּנִימִיִּים'
 11 הַמּוֹתָאִים לְאֲבָרֵי הַגּוּף וְהִיכּוֹלוֹת שֶׁל
 12 הָאָדָם, וְאֵילוֹ כּוֹחַ הַרִצּוֹן הוּא כּוֹחַ
 13 'מְקִיף' כְּלָלִי שֶׁלֹּא מִתְּלַבֵּשׁ בְּאֲבָרִים
 14 אֲלֵא נִמְצָא כְּכּוֹלֵם בְּשׁוּוֹה, כֵּךְ גַּם
 15 לְמַעַלָּה, כִּבְיָכֹוֹל, הַרִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן הוּא
 16 לְמַעַלָּה מִעֲשֶׂרֶת הַסְּפִירוֹת וְנִקְרָא "כְּתָר"
 17 עֲלִיּוֹן, בְּדוּמָה לְכֵךְ שֶׁחֲתָר הוּא מַעַל
 18 הָרֵאשׁ שֶׁל הָאָדָם, וּבַחֲנֵיהֶם זֶה הֵיא עֲנִינֵנו
 19 שֶׁל "שֵׁם הוּי' דְּלַעֲלִיא" שֶׁלְּמַעַלָּה
 20 מִהָעוֹלָמוֹת. וְבַעַת קָרִיעַת יַם סוּף,
 21 כַּאֲשֶׁר הַתְּסַרִּים 'קָרַעוּ', גַּם שֵׁם הוּי'
 22 שְׁבִרְצוֹן שְׁבִדְרָךְ כְּלָל הוּא מְכוּסָה
 23 וְנִעְלָם הַתְּגַלָּה. וְלְמַעַלָּה יוֹתֵר,
 24 לְאֵמִיתוֹ שֶׁל דְּבָר, הַתְּגִלּוֹת הָאִיר
 25 הָאֱלוֹקִי בְּקָרִיעַת יַם סוּף הֵייתָה מִדְּרָגָה
 26 עוֹד יוֹתֵר גְּבוּהָה: לֹא רַק הָאִיר
 27 שְׁבַעֲוֹלָם הָאֲצִילּוֹת וְלֹא רַק הָאִיר
 28 שֶׁכַּתָּר שֶׁלְּמַעַלָּה מֵאֲצִילּוֹת הַתְּגַלָּה
 29 אֲלֵא הֵייתָה גַם הַתְּגִלּוֹת שֶׁל בַּחֲנֵיהֶם עוֹד
 30 יוֹתֵר נִעְלִית בִּ"שֵׁם הוּי' דְּלַעֲלִיא"
 31 עֲנִינֵנו "עֲלָמָא דַּאֲתַכְּסִיא", כִּי הֵנָּה
 32 עֲנִינֵן הַיָּי' דְּלַעֲלִיא בְּדְרָגָה נְעִלִית
 33 יוֹתֵר הוּא לְמַעַלָּה גַּם מִבְּחִינַת
 34 הַרִצּוֹן, אֲלֵא הוּא הַיָּי'
 35 שְׁבַחֲנֵינָה, שְׁבַחֲנֵינָה זֶה
 36 לְמִרוֹת שֶׁהֵיא בַּחֲנֵיהֶם בְּשֵׁם הוּי' הַמּוֹרַכֵּב
 37 מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, בַּעֲצָם זֶהוּ עֲנִינֵן כֵּךְ נִעְלָה עַד אֲשֶׁר אֵין בּוֹ אוֹתִיּוֹת
 38 כָּלֵל. וְהֵינִי, שְׁבַחֲנֵינָה הַיָּי' שְׁבַחֲנֵינָה יֵשׁ בּוֹ אוֹתִיּוֹת כִּי מְדוּבָר
 39 בְּדְרָגָה שִׁישׁ בַּה תְּעוֹרֵרוֹת שֶׁל רִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן לְבִרְוֹת עוֹלָמוֹת אֲלֵא
 40 שֶׁהָאוֹתִיּוֹת הֵם בְּהַעֲלֵם וְעִידִין לֹא יִרְדוּ לְיַדֵי גִלְוֵי, וְכַמּוֹ שְׁנִתְבָּאֵר
 41 לְעִיל שְׁכָל פְּרִטֵי הַעֲנִינִים שִׁישְׁנָם בְּפַעַל בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבָר יִשְׁנָם
 42 גַּם בְּרִצּוֹן אֲפִילוֹ בְּתַחֲלִיל הַתְּעוֹרֵרוֹת הַרִצּוֹן, אֲלֵא שְׁבַחֲנֵינָה הֵם
 43 בְּהַעֲלֵם וְעִידִין לֹא נִתְּגַלוּ, מֵה־שְׁאִינ־כֵּן בְּבַחֲנֵינָה הַיָּי'
 44 שְׁבַחֲנֵינָה, אֵין בְּחִינַת ד' אוֹתִיּוֹת כָּלֵל בְּתוֹר אוֹתִיּוֹת מוֹגֵדֶרוֹת,

(19) יתרו כ, ב. 20) פסחים נ, א. וש"נ. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 570 הערה 19. וע' 580 הערה 8.

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שהוא גילוי ה'עצמות', האיר בקריעת ים-סוף גם הַרְוֵה
 2 שְׁבַעֲצֻמוֹת', שְׁנַמְשֵׁף בְּגִלּוּי בְּחֵינַת הַרְוֵה דְלַתְמָא. וְעַל-
 3 יְדִי-זָה לאחר שהו' דלעילא בדרגה הכי נעלית שבו שבדרך כלל היא
 4 למעלה מהתגלות, הו' שבעצמות, התגלה בהו' דלתתא וְהָיָה בו
 5 נִמְשָׁף הדבר גם לְמִטָּה יוֹתֵר
 6 שְׁעֵלְמָא דְאַתְפְּסִיא שְׁבִרְדָּךְ כֻּלָּל
 7 הוא מכוסה ונעלם האיר בְּעֵלְמָא
 8 דְאַתְגְּלִיא, והתגלות הבחינות
 9 הנעלמות הלכה ונמשכה מדרגה לדרגה
 10 וְעַד שְׁגַם לְמִטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה
 11 נִהְפֵּף הַיָּם שְׁעֵינֵינוּ העלם לִיבִשָּׁה
 12 שְׁעֵינֵיהּ גִּילּוּי.
 13 וְהִנֵּה הַפֶּחַח לְחִבְרָא עֲלֵמָא
 14 דְאַתְגְּלִיא וְעֵלְמָא דְאַתְפְּסִיא
 15 כך שהנסתר והנעלם ב"עלמא
 16 דאתכסיא" יתגלה ואיר ב"עלמא
 17 דאתגליא" וְעַד לְמִעְלָה יוֹתֵר
 18 שִׁיחָה חֲבוּר הַרְוֵה דְלַתְמָא
 19 וְהָיָה דְלֵעִילָא כך שהדרגה הכי
 20 נעלית והכי נעלמת ב"הו' דלעילא"
 21 תתגלה ותאיר ב"הו' דלתתא", הַרְוֵה
 22 זָה עַל-יְדֵי מִשָּׁה רַבִּינּוּ²¹,
 23 וְכִמּוֹ שְׁפִתּוּב²² בתורה בפסוק י"ג
 24 מִיּוֹת הַחֲרִים וַיִּקְרָא הַרְוֵה הַרְוֵה,
 25 דְוַיִּקְרָא קָאֵי מדבר ומכוון על
 26 מִשָּׁה, דְכִינּוּן שְׁבַחֲיָתוֹ שֶׁל
 27 מִשָּׁה היא לְמִעְלָה מִב'
 28 הַבְּחִינּוֹת, גם העליונה וגם
 29 התחתונה לְכֵן בְּכַחוֹ של משה
 30 לְחִבְרָם, וְהִינּוּ, שְׁבַחֲיָתוֹ שֶׁל
 31 מִשָּׁה היא לְמִעְלָה גַם
 32 מִבְּחִינַת הַרְוֵה דְלֵעִילָא, הִינּוּ
 33 לְמִעְלָה גַם מִבְּחִינַת הַרְוֵה
 34 שְׁבַעֲצֻמוֹת', כפי שיבואר להלן.
 35 דְהִנֵּה נִתְבָּאֵר לְעִיל²³ במאמר
 36 דיבור-המתחיל "והחרים" הנ"ל (ונזכר
 37 גם בקצרה בביאור לעיל) שְׁהָרְוֵה
 38 שְׁבַעֲצֻמוֹת' הוא בְּחֵינַת הַרְוֵה
 39 שְׁבִרְצוֹן הַמְחַלֵּט בְּעֻמּוֹתוֹ
 40 כפי שהוא מושרש בעצמותו ועדיין
 41 לא היתה התעוררות הרצון לברוא
 42 ולהוות עולמות, וְאִם כֵּן מוֹבֵן
 43 שְׁגַם בְּחֵינַת הַרְוֵה שְׁבַעֲצֻמוֹת' אֵינּוּ עֻמּוֹתוֹ יְחִבְרָךְ מִמֶּשׁ,

אֶלָּא הָאוּר הַכֹּלִיל בְּעֻמּוֹתוֹ כמבואר בחסידות שלעומת העצם,
 כל התגלות והתפשטות היא דבר שמחוץ לעצם, ואף שלכל 'מאור', מקור
 של אור, יש הארה והתפשטות של אור, הרי סוף סוף אין זה המאור עצמו
 אלא כפי שהאור כלול בעצמותו (כמשל אור וזו השמש כפי שהוא עדיין
 בתוך השמש). וְזֶהוּ שְׁבַחֲיָתוֹ
 מִשָּׁה היא לְמִעְלָה גַם
 מִבְּחֵינַת הַרְוֵה שְׁבַעֲצֻמוֹת',
 כִּי מִשָּׁה מְגִיעַ בְּעֻמּוֹתוֹ
 יְחִבְרָךְ מִמֶּשׁ ולא רק באורו.
 וְזֶהוּ שְׁפִתּוּב²⁴ בתורה לאחר
 תיאור נס קריעת ים סוף וַיִּרְא
 יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּד הַגְּדוֹלָה
 אֲשֶׁר עָשָׂה הַרְוֵה בְּמִצְרַיִם
 וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת הַרְוֵה
 וַיֹּאמְרוּ בְּהוֹי וְכִמּוֹשֵׁה עַבְדּוֹ,
 דְסָדֵר הַמְדַרְגּוֹת שְׁבַעֲצֻמוֹת
 הוא מְלֻמְטָה לְמִעְלָה, היינו
 שבתחילה וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל גו'
 אֲשֶׁר עָשָׂה הַרְוֵה הִינּוּ בשלב
 ראשון הייתה התגלות של הַרְוֵה
 דְלַתְמָא, לאחר מכן וַיִּירָאוּ
 הָעָם אֵת הַרְוֵה הִינּוּ התגלות
 של הַרְוֵה דְלֵעִילָא, ובשלב הבא,
 הנעלה יותר, הִינּוּ לדרגה של
 וַיֹּאמְרוּ בְּהוֹי הִינּוּ שהייתה
 התגלות של הַרְוֵה שְׁבַעֲצֻמוֹת'
 (כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאֵר לְעִיל²⁵ במאמר
 הנ"ל בְּאֵרִיכוֹת), וְלֹא־חֲרִי-זָה
 לאחר שהגיעו לאמונה בהו'
 שבעצמותו, רק אז נֹאמֵר וְכִמּוֹשֵׁה
 עַבְדּוֹ, שְׁמִזָּה מוֹבֵן שְׁבַחֲיָתוֹ
 מִשָּׁה שבה האמינו והיא באה לידי
 גילוי באחרונה, בשלב הנעלה ביותר,
 היא לְמִעְלָה גַם מִבְּחֵינַת
 הַרְוֵה שְׁבַעֲצֻמוֹת' כִּי, כאמור,
 משה "מגיע" (דבוק ומחובר)
 בעצמותו של הקדוש-ברוך-הוא.
 וְלִכֵּן בְּכַחוֹ של משה לְחִבְרָא
 וּלְהִתְמַשֵּׁף גַם בְּחֵינַת הַרְוֵה
 שְׁבַעֲצֻמוֹת' שְׂאִיר בְּגִלּוּי
 בהו' שברצון וימשיך וירד ויתגלה
 עד לפעולת קריעת ים סוף והפיכת
 הים ליבשה בפועל בעולם הזה.

(21) בהבא לקמן – ראה תו"ח בשלח ריו, ב ואילך (בהוצאה החדשה – ח"א קנה, ג ואילך). (22) תשא לד, ו. (23) ד"ה והחרים פ"ה (לעיל ע' 242 ואילך). (24) בשלח יד, לא. (25) ד"ה והחרים פ"ד ואילך (לעיל ע' 240 ואילך).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (ד) וְהָיָה כְּשֶׁם שְׁקְרִיעַת יַם־סוּף הֵיטָה הַכֹּהֵן לְמַתְּנֵי־תוֹרָה
 2 דְּגַלְיָא חֶלֶק הַנִּגְלָה דְּתוֹרָה, כְּךָ גַם קִדְּם שְׁתַּתְּגַלְיָה פְּנִימִיּוֹת
 3 הַתּוֹרָה לְעֵתִיד בִּימֹת הַמְּשִׁיחַ תִּהְיֶה הַהֲכָנָה דְּבִקְיַעַת הַנְּהָר,
 4 כְּמוֹ שְׁפָתוֹב וְהַנִּיף יָדוֹ עַל הַנְּהָר בְּעֵינִים בַּחוּץ רִוְחוֹ²⁶, דָּא וּו
 5 רִוְחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ וּמִכַּאֵן שִׁבְקִיעַת
 6 הַנְּהָר לְעֵתִיד לְבוֹא הִיא הַכֹּהֵן לְהַתְּגַלוֹת
 7 עֵינֵי הַתּוֹרָה שִׁמְשִׁיחַ יִלְמַד וְיִגְלֶה.
 8 וְהַפְּרָשׁ הַהַבְּרֵל בְּיַגִּיחֵם,
 9 שְׁהַהֲכָנָה לְמַתְּנֵי־תוֹרָה דְּגַלְיָא
 10 דְּתוֹרָה הִיא בְּקִיעַת הַיָּם
 11 שְׁהִייתָה בְּנֵס קְרִיעַת יַם סוּף, וְהַכֹּהֵן
 12 לְמַתְּנֵי־תוֹרָה דְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה
 13 הִיא בְּקִיעַת הַנְּהָר שְׁתַּהִיָּה לְעֵתִיד
 14 לְבוֹא, כְּפִי שִׁתְּבָאֵר לְהַלָּן.
 15 וּבִאֹר הָעֵנָן²⁷, דְּהַנְּהָר,
 16 הַהֲפָרֵשׁ הַהַבְּרֵל בֵּין יָם לְנְהָר
 17 יוֹכֵן מְכַמוֹ שֶׁהוּא בְּכַחוֹת
 18 הַנֶּפֶשׁ בְּאֲדָם לְמַטָּה, שֵׁם
 19 הוּא בְּחִינַת דְּבוּר, וְנְהָר הוּא
 20 בְּחִינַת מַחְשָׁבָה²⁸, כִּי, יָם
 21 מְקַרֵּי וְקִמְא²⁹ מִי הִים אֲסוּפִים
 22 וְעוֹמְדִים כֹּל הַעַת בְּמִקּוֹם אֶחָד, וְכִמוֹ
 23 כֵּן בְּדְבוּר - עַת לְחַשׁוֹת כֵּךְ
 24 שֶׁהִדְּבִיר יִהְיֶה לֵאל תְּנוּעָה כְּמוֹ מִים
 25 שְׁנוּקִים לְמִקּוֹם אֶחָד וְעַת לְדְבַר³⁰,
 26 וְמִי הַנְּהָר לְעוֹמַת זֹאת נִיִּדִי
 27 וְאֲזִילִי³¹ נִיִּדִים וְהוֹלְכִים שְׁהִי הַנְּהָר
 28 זוּרֵם לֵאל הַרְף, וְכִמוֹ כֵּן
 29 בְּמַחְשָׁבָה שְׁמִשׁוּטְטֵת תְּמִיד
 30 לֵאל הַפֶּסֶק, בְּנִיגוּד לְדִיבּוּר שְׁלַעֲתִים
 31 הוּא נִעְצָר וּנְפֹסֵק, וּבִשְׁנֵי־הֵם (הַן
 32 בְּדְבוּר בְּחִינַת יָם וְהַן בְּמַחְשָׁבָה
 33 בְּחִינַת נְהָר) יֵשׁ בְּחִינַת הָעֵלִם
 34 דְּרִגָה יוֹתֵר נְעֻלִית שֶׁבְּדֶרֶךְ כֹּלֵל נִסְתָּר
 35 וּבְחִינַת גְּלוּי דְּרִגָה יוֹתֵר נִמוּכָה
 36 שֶׁבְּדֶרֶךְ כֹּלֵל מְתַגְּלִית, וְלִכֵּן צָרִיף
 37 לְעֵנָן הַבְּקִיעָה הֵן שֶׁל הִים, בְּחִינַת
 38 הַדִּיבּוּר וְהֵן שֶׁל הַנְּהָר, בְּחִינַת
 39 הַמַּחְשָׁבָה, כִּי שְׁהַהֲעֵלִם יִמְשֹׁף
 40 בְּגִלּוּי.
 41 וְהָעֵנָן בְּזָה, דְּהַנְּהָר אֲמָרוּ

1 (ד) וְהָיָה כְּשֶׁם שְׁקְרִיעַת יַם־סוּף הֵיטָה הַכֹּהֵן הַכֹּהֵן
 2 לְמַתְּנֵי־תוֹרָה דְּגַלְיָא דְּתוֹרָה, כְּךָ גַם
 3 קִדְּם שְׁתַּתְּגַלְיָה פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה לְעֵתִיד תִּהְיֶה
 4 הַהֲכָנָה דְּבִקְיַעַת הַנְּהָר, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב וְהַנִּיף יָדוֹ
 5 עַל הַנְּהָר בְּעֵינִים רִוְחוֹ²⁶, דָּא רִוְחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ.
 6 וְהַפְּרָשׁ בְּיַגִּיחֵם, שְׁהַהֲכָנָה לְמַתְּנֵי־תוֹרָה דְּגַלְיָא
 7 דְּתוֹרָה הִיא בְּקִיעַת הַיָּם, וְהַכֹּהֵן לְמַתְּנֵי־תוֹרָה
 8 דְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה הִיא בְּקִיעַת הַנְּהָר.
 9 וּבִאֹר הָעֵנָן²⁷, דְּהַנְּהָר, הַהֲפָרֵשׁ בֵּין יָם לְנְהָר
 10 יוֹכֵן מְכַמוֹ שֶׁהוּא בְּכַחוֹת הַנֶּפֶשׁ בְּאֲדָם
 11 לְמַטָּה, שֵׁם הוּא בְּחִינַת דְּבוּר, וְנְהָר הוּא בְּחִינַת
 12 מַחְשָׁבָה²⁸, כִּי, יָם מְקַרֵּי וְקִמְא²⁹, וְכִמוֹ כֵּן
 13 בְּדְבוּר - עַת לְחַשׁוֹת וְעַת לְדְבַר³⁰, וְמִי הַנְּהָר
 14 נִיִּדִי וְאֲזִילִי³¹, וְכִמוֹ כֵּן בְּמַחְשָׁבָה שְׁמִשׁוּטְטֵת
 15 תְּמִיד. וּבִשְׁנֵי־הֵם (הַן בְּדְבוּר וְהַן בְּמַחְשָׁבָה) יֵשׁ
 16 בְּחִינַת הָעֵלִם וּבְחִינַת גְּלוּי, וְלִכֵּן צָרִיף לְעֵנָן
 17 הַבְּקִיעָה, שְׁהַהֲעֵלִם יִמְשֹׁף בְּגִלּוּי. וְהָעֵנָן בְּזָה,
 18 דְּהַנְּהָר אֲמָרוּ רַבּוּתֵינוּ ז"ל³² לֹא קָאֵי אֵינִשׁ
 19 אֲדַעְתָּא דְּרַבִּיָּה כו', וְהִינּוּ, שְׁמִלְכַד זֹאת
 20 שְׁאוֹתִיּוֹת הַדְּבוּר מְצַד עֲצָמָם אֵין בְּהֵם גְּלוּי
 21 הַשְּׁכָל, וְלִכֵּן צָרִיף שְׁהַתְּלִמִּד יִהְיֶה בְּר־שְׁכָל, וְאֲז
 22 דְּוָקָא יוֹכֵל לְגַלוֹת אֶת הַשְּׁכָל עַל־יְדֵי אוֹתִיּוֹת
 23 הַדְּבוּר שֶׁל הַרְבּ, וְהִינּוּ לְפִי שְׁבִאוֹתִיּוֹת עֲצָמָם
 24 הַשְּׁכָל הוּא בְּהָעֵלִם, וְלִכֵּן מִי שְׁאֵינּוּ בְּר־שְׁכָל לֹא
 25 יָבִין מְאוּמָה מִהָאוֹתִיּוֹת, הֵנָּה מְלַבֵּד זֹאת, הָרִי
 26 גַם בְּאֲשֶׁר הַתְּלִמִּד הוּא בְּר־שְׁכָל וּמִיגַע עֲצָמוֹ
 27 לְגַלוֹת אֶת הַשְּׁכָל שִׁשְׁנֵנוּ בְּאוֹתִיּוֹת, גַם אֲז לֹא
 28 קָאֵי אֲדַעְתָּא דְּרַבִּיָּה, וְהִינּוּ, שְׁבִאוֹתִיּוֹת עֲצָם הַשְּׁכָל
 29 נִשְׁאָר בְּהָעֵלִם בְּאוֹתִיּוֹת וְאֵינּוּ בָא בְּגִלּוּי. וְהַנְּהָר,
 30 כְּשֶׁם שְׁבִדְבוּר יֵשׁ הָעֵלִם וְגִלּוּי, כְּךָ גַם בְּמַחְשָׁבָה
 31 יֵשׁ הָעֵלִם וְגִלּוּי, שְׁהִרִי הַהֲפָרֵשׁ בֵּין דְּבוּר

(26) ישע"י יא, טו. (27) ראה שער האמונה פנ"ג (פד, ב). (28) ראה סה"מ תרל"ה ח"א ע' רסח ואילך. תרח"ץ ע' רא. וראה גם תו"א ט, ב. לקו"ת שה"ש יז, ג. (29) ראה פרה פ"ח מ"ח. מקוואות פ"ה מ"ד (30) קהלת ג, ז. (31) ראה עירובין מו, א. (32) ע"ז ה, רע"ב. פרש"י תבוא כט, ו.

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁהִירֵי הַהֶפְרָשׁ הַהַבְדֵּל בֵּין דְּבוּר לְמַחֲשָׁבָה הוּא שְׁדַבּוּר הוּא
 2 גְּלוּי שֶׁל הַשֶּׁכַל (או הַרְגֵשׁ) לְזוּלָתוֹ, וּמַחֲשָׁבָה הִיא גְּלוּי שֶׁל הַשֶּׁכַל
 3 (או הַרְגֵשׁ) לְעִצְמוֹ, וְלִכְּזוֹ, הִנֵּה כֶּשֶׁם שֶׁעֲצָם וּפְנִימִיּוּת הַשֶּׁכַל
 4 לֹא נִתְגַּלָּה לְזוּלָת עַל-יְדֵי אוֹתִיּוֹת הַדְּבוּר אֲלֵא נִשְׁאָר נֶעְלַם, כִּן
 5 גַּם בְּמַחֲשָׁבָה, שְׁעַמֵּק
 6 וּפְנִימִיּוֹת הַשֶּׁכַל הָרַעֲיוֹנוֹת 1
 7 הַשֶּׁכִּלִּים וְהַמְדוּת הַרְגֵשׁ אֵינָם 2
 8 מִתְגַּלִּים גַּם לְעִצְמוֹ עַל-יְדֵי 3
 9 אוֹתִיּוֹת הַמַּחֲשָׁבָה לֹא זוּ בַלְבַד
 10 שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה, כְּמוֹכֵן, לֹא מְבִיאָה דְבָרִים
 11 לְיָדֵי גְלוּי אֶל הַזוּלָת אֲלֵא גַם כַּאֲשֶׁר
 12 הָאָדָם חוֹשֵׁב וּמְהַרְהֵר עַל הָרַעֲיוֹנוֹת
 13 וְעַל הַרְגֵשׁוֹת שֶׁבְּמוֹחוֹ וּבְלִבּוֹ כִּינוּ לְבִין
 14 עֲצוּמָה, זֶה עַדִּין לֹא מְבִיא אֶת הָעוֹמֵק
 15 וְאֵת הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל הַשֶּׁכַל וְהַרְגֵשׁ לְיָדֵי
 16 גְלוּי, וְכִמוֹ שֶׁאָנוּ רוֹאִים בְּפוּעַל
 17 שֶׁכֶּאֱשֶׁר הַמְדָּה הִיא בְּתַקְפָּה
 18 וְהַרְגֵשׁוֹת עוֹים אִי-אֶפְשָׁר שְׁתַּהַיְתָה
 19 מַחֲשָׁבָה מְסֻדְרֶת וְרוֹק כַּאֲשֶׁר חֵלֵק
 20 חָשׁוֹב מְהַרְגֵשׁ מְצוּמָצֵם וְנֶעְלַם אֶפְשָׁר
 21 לְחָשׁוֹב בְּצוּרָה רְגוּעָה וּמְסוּדְרֶת. וְעַל-
 22 דְרָךְ שְׁנִתְבָּאָר לְעִיל בְּמֵאֵמֶר
 23 דִּבְבוּר הַמַּחֲתִיל "וְהַחֲרִים" שְׁבַכְדִּי
 24 שִׁיחֵיהָ דְבוּר מְסֻדֵר, צְרִיף
 25 לְהִיּוֹת צְמֻצוּם בְּמַחֲשָׁבָה וְכֵן
 26 עוֹד הָרַעֲיוֹן הַשֶּׁכִּלִּי מְאִיר בְּתוֹקֵף גְּדוֹל,
 27 הָאָדָם מְבֹלְבֵל וְלֹא יִכּוֹל לְהַבִּיעַ אֶת
 28 הָרַעֲיוֹן כִּיבְבוּר בְּצוּרָה מְסוּדְרֶת, כֵּן
 29 הוּא גַּם בְּמַחֲשָׁבָה, שְׁבַכְדִּי
 30 שְׁתַּהַיְתָה מַחֲשָׁבָה מְסֻדְרֶת,
 31 צְרִיף לְהִיּוֹת צְמֻצוּם וְהַעֲלֵם
 32 בְּשֶׁכַל וּבְמְדוּת, וְהִינּוּ לְפִי
 33 שֶׁעֲצָם הַשֶּׁכַל וְהַמְדוּת אֵינָם
 34 מִתְגַּלִּים בְּאוֹתִיּוֹת הַמַּחֲשָׁבָה
 35 כִּי עֲצֵם הַשֶּׁכַל וְהַרְגֵשׁ נֶעְלַם מְכַדִּי
 36 לְכוּא לְגִילּוֹ אֶפְלוּ בְּאוֹתִיּוֹת הַמַּחֲשָׁבָה
 37 וְהַהֲרָהוּרִים וְהַמַּחֲשָׁבוֹת בְּרַעֲיוֹנוֹת
 38 וּבְרַגְשׁוֹת הֵם רַק בְּהֵאֲרָה מוּעַט
 39 וּמְצוּמָצֵם שֶׁלָּהֶם וְלֹא בְּכָל הָעוֹמֵק
 40 הַפְּנִימִיּוֹת, בְּדוּמָה לְאֵמֹר לְעִיל לְגַבִּי
 41 הָרִיבּוּר (שֶׁאֵף הוּא פּוּעַל וּמִתְגַּלָּה
 42 בְּאִמְצוּעוֹת אוֹתִיּוֹת).
 43 וְכֵּן יוֹכֵן הַשֶּׁעֵם שֶׁהַחֲכֵנָה לְמַתְן-תּוֹרָה דְּנִגְלָה דְּתוֹרָה הִיְתָה

עַל-יְדֵי בְּקִיעַת הַיָּם, בְּחִינַת הַדְּבוּר הַרְוּמָה לִים הָעוֹמֵד בְּמִקְוָמוֹ,
 וְהַחֲכֵנָה לְמַתְן-תּוֹרָה דְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה תַּהֲיֶה עַל-יְדֵי
 בְּקִיעַת הַנְּהָר, בְּחִינַת הַמַּחֲשָׁבָה הַרְוּמָה לְנַהַר שְׁמִימִיּוֹ זֹרְמִים, לְפִי
 שְׁגִלוּי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה דְּלַעֲתִיד הוּא עַל-דְּרָךְ דְּגַמָּא בְּנַפְשׁ
 הָאָדָם גְּלוּי עֲמֵק פְּנִימִיּוֹת
 הַכַּחְזוֹת, שְׁגַם אוֹתִיּוֹת
 הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁהִיא קְרוּבָה יוֹתֵר לְעֵצֵם
 הַנַּפֵּשׁ (וְלֹא רַק אוֹתִיּוֹת הַדִּבְרוּר)
 מְעַלְמִים עַל זֶה וְכִדִּי שְׁגַם זֶה
 יִתְגַּלֵּה צְרִיכָה לְהִיּוֹת 'בְּקִיעָה', הִינּוּ
 חֶסֶד הַהַעֲלֵם וְהַחֲסֹת, שֶׁל הַמַּחֲשָׁבָה.
 וְזֶהוּ³³ מָה שֶׁכְּתוּב גְּבִי
 מְשִׁיחַ³⁴ הִנֵּה יִשְׁכִּיל עַבְדִּי
 יְרוּם וְנִשְׂא וְגָבַהּ מְאֹד, וּפִירְשׁוּ
 חֲזוּ"ל שִׁיחֵיהָ לְמַעְלָה
 מְהֻבָּאוֹת, לְמַעְלָה גַם מְדַרְגָּתוֹ שֶׁל
 מֹשֶׁה רַבִּינּוּ³⁵ וּמְאָדָם
 הָרֵאשׁוֹן גַּם כְּפִי שִׁחֵיהָ קֹדֶם
 הַחֲטָא³⁶, וּמְבָאָר בְּמִקּוֹם
 אַחֵר³⁷ שֶׁחֲמַשׁ הַמַּעֲלוֹת
 שֶׁנֶּאֱמָרוּ גְּבִי מְשִׁיחַ יִשְׁכִּיל,
 יְרוּם, נִישָׂא, גָּבַהּ, מְאֹד הֵם פְּנִינֵי
 חֲמִשָּׁה הַשְּׁמוֹת שֶׁנֶּאֱמָרָת
 בָּהֶם הַנְּשָׂמָה, נֶפֶשׁ רוּחַ
 נְשָׂמָה חַיָּה יְחִידָה³⁸, וְהִינּוּ,
 שְׂאֲצֵל הָאֲבוֹת מֹשֶׁה רַבִּנּוּ
 וְאָדָם הָרֵאשׁוֹן לְמִוֹת גְּדוֹל
 מַעֲלָתָם הִיָּה רַק גְּלוּי בְּחִינַת
 נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׂמָה חַיָּה, וּמְשִׁיחַ
 יִגְלָה גַּם בְּחִינַת יְחִידָה,
 שְׁבַחֲחִינַת יְחִידָה הִיא לְמַעְלָה
 מֵהַשְּׁתַּלְשְׁלוֹת הָאוּר הָאֱלוּקִי
 שִׁיּוֹר וְנִמְשָׁךְ מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה בְּצוּרָה
 הַרְגֵמִית מְסוּדְרֶת, וְעִנְיָנָה שֶׁל
 בְּחִינַת הַיְחִידָה לְמַעְלָה הוּא
 בְּחִינַת פְּנִימִיּוֹת עֲתִיק בְּחִינַת
 "כְּתַר עֲלוּיִן" שֶׁלְמַעְלָה מְעַשֵׁר הַסְּפִירוֹת
 שֶׁל סֵדֵר הַהַשְּׁתַּלְשְׁלוֹת נִחְלַקְתָּ לְכַמָּה
 עֲנִינִים וְהַנְעֵלָה בָּהֶם הוּא בְּחִינַת
 "עֲתִיק יוֹמִין" [שֶׁנֶּעֱתַק וְנִבְדַּל מִ"יּוֹם"
 וּגְלוּי] וּבְ"עֲתִיק" עֲצוּמָה הַיְחִידָה הִיא
 מְבַחֲשֵׁת "פְּנִימִיּוֹת עֲתִיק" וְזוֹ הַדְּרָגָה
 שֶׁל מְשִׁיחַ שֶׁלְמַעְלָה מֵהַאֲבוֹת וּמֹשֶׁה וְאָדָם הָרֵאשׁוֹן שְׁעִינֵם הוּא הַמוֹחִין

(33) ראה שער האמונה פ"ו (פט, א). (34) ישע"י נב, יג. (35) תנחומא תולדות יד. (36) ראה סה"מ שבעה עה הבאה. (37) ראה רמ"ז לזח"ג רס, ב. סה"מ תרל"ה שם ע' רסו. תרח"ץ שם ע' ר. (38) ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 להתגלות חלק הנגלה שבתורה במתן תורה. השנייה - **בְּנֶהָר יַעֲבְרוּ** 42
 2 **בְּרֶגֶל, קָאֵי מִכוּון עַל בְּקִיעַת הַנְּהָר דְּלַעֲתִיד שְׁהִיא הַכְּנָה** 43
 3 **לְגַלְוֵי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה דְּלַעֲתִיד. וּמָה שְׁפָתוֹב שָׁם נִשְׁמָחָה** 44
 4 **בוֹ, שְׁהִיא הַדְּרָגָה הַשְּׁלִישִׁית וְהַנְּעֻלִית בִּיּוֹתָר - קָאֵי מִכוּונַת עַל גַּלְוֵי** 45
 5 **פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה דְּלַעֲתִיד** 46
 6 שְׁתַּהִיָּה אַחֲרֵי הַכְּנָה שֶׁל בְּקִיעַת הַנְּהָר, 47
 7 **פְּמוֹכָן עַל-פִּי הַמְּבַאָר בְּכַתְבֵי** 48
 8 **הָאֲרִיז"ל⁴² שְׁכָל מָה שְׁזָכָה** 49
 9 **הָאֲרִיז"ל לְגַלְוֵי פְּנִימִיּוֹת** 50
 10 **הַתּוֹרָה כּוּ' הִיָּה זֶה עַל-יַדֵּי** 51
 11 **שְׁמָחָה שְׁל מַצְוָה וְאִם כֵּן עֵינֵין** 52
 12 **הַשְּׁמָחָה קִשְׁוֹר בְּמִיּוֹחַד לְהַתְּגַלּוֹת** 53
 13 **פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה.** 54
 14 **אֲמַנָּם עֲדִין צְרִיף לְהַבִּין,** 55
 15 **שְׁהָרֵי מַזְזָה שְׁהָאֲרִיז"ל זָכָה** 56
 16 **לְפְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה עַל-יַדֵּי** 57
 17 **שְׁמָחָה שְׁל מַצְוָה, מוֹכָח** 58
 18 **לְכַאוּרָה, שְׁגַלְוֵי פְּנִימִיּוֹת** 59
 19 **הַתּוֹרָה הוּא לְמַעְלָה מִשְׁמָחָה** 60
 20 **שְׁל מַצְוָה, שְׁהָרֵי גַלְוֵי** 61
 21 **פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה שְׁהָאֲרִיז"ל זָכָה** 62
 22 **לוֹ הִיָּה פְּעִינן תְּשׁוּלִים שְׁכָר עַל** 63
 23 **הַשְּׁמָחָה שְׁל מַצְוָה שְׁהִיתָה לוֹ** 64
 24 **קוֹדֵם לָכֵן, וּמֵאַחַר שֶׁהִשְׁכַּר נִעְלָה** 65
 25 **מֵהַדְּבַר עֲצֻמוֹ נִמְצָא שֶׁשְּׁמָחָה שֶׁל** 66
 26 **מַצְוָה הִיא בְּדִרְגָה פְּחוּתָה וְנִמְוָכָה** 67
 27 **מֵהַתְּגַלּוֹת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְאִם כֵּן מָה** 68
 28 **מִשְׁמַעוֹת דְּבָרֵי הַכְּתוּב שֶׁהַתְּגַלּוֹת** 69
 29 **פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה תְּבִיא וְתִגְרוּם ל"שֶׁם** 70
 30 **נִשְׁמָחָה בּוֹ? וְלֹאֲיִדָּף גִּיסָא, מִצַּד** 71
 31 **שְׁנֵי הָרֵי יְדוּעָה⁴³ שְׁכָל הַגּוֹרָם** 72
 32 **לְאִיזָה דְּבַר הָרֵי הוּא לְמַעְלָה** 73
 33 **מִמֶּנּוּ, וְהִינּוּ, שְׁמַזְזָה גּוֹפָא** 74
 34 **שְׁבַכְחוּ לְגֵרָם וְלְהַמְשִׁיף וְלִגְלוֹת** 75
 35 **דְּבַר זֶה, מוֹכָח, שְׁהוּא בְּעֲצֻמוֹ** 76
 36 **לְמַעְלָה מֵהַדְּבַר הַנְּמָשֵׁף** 77
 37 **וּמִתְּגַלָּה עַל-יַדֵּי, וְלָכֵן בְּכַחוֹ** 78
 38 **לְגֵרָם הַמְשַׁכֵּת הַדְּבַר. וְעַל-** 79

1 והמידות כפי שהם בעשר הספירות שלמטה מהכתר. וְאָף שְׁגַם מִשָּׁה 1
 2 **הוּא מְבַחֲיַנַת פְּנִימִיּוֹת אֲבָא³⁹,** היינו הפנימיות של ספירת החכמה 2
 3 **הַנְּקָרָא "אבא" (כי חכמה ובינה ה'מולידות' את המידות נקראות 'אב' ו'אם')** 3
 4 **וּפְּנִימִיּוֹת אֲבָא פְּנִימִיּוֹת עֲתִיק⁴⁰,** העומק והפנימיות של החכמה 4
 5 **קִשְׁוֹר בְּעוֹמֵק וּבְפְּנִימִיּוֹת שֶׁל בַּחֲיַנַת** 5
 6 **עֲתִיק (משום שחכמה, אותיות כח"מה,** 6
 7 **היא בביטול שכתוצאה ממנו היא** 7
 8 **קשורה במה שלמעלה ממנה) ואם כן** 8
 9 **גם משה רבנו קשור בפנימיות עתיק** 9
 10 **ומהי המעלה של משיח על משה שעל** 10
 11 **זה נאמר "ירום ונשא" וכר? והמענה** 11
 12 **הוא כי מְפַל־מְקוֹם, למרות** 12
 13 **שהחכמה, הבחינה של משה, אכן** 13
 14 **קשורה בכתר שלמעלה מהחכמה כי** 14
 15 **יש שייכות וקירבה מיוחדת בין** 15
 16 **"פנימיות אבא" ל"פנימיות עתיק",** 16
 17 **בכל זאת הרי אינו דוֹמָה** 17
 18 **פְּנִימִיּוֹת עֲתִיק כְּפִי שְׁהִיא** 18
 19 **בְּבַחֲיַנַת פְּנִימִיּוֹת אֲבָא, הַכְּתָר** 19
 20 **כְּפִי שְׁהוּא בַּחֲכֵמָה לְפְּנִימִיּוֹת** 20
 21 **עֲתִיק כְּפִי שְׁהִיא בְּמִקְוָמָה** 21
 22 **בְּכַתְרָה עֲצֻמוֹ, כְּמִבְּאָר הַמְּשִׁיף** 22
 23 **תְּרַס"ו בְּאֲרֶכָה⁴¹.** 23
 24 **וְלָכֵן, הִנֵּה בְּשִׁבְלֵי גַלְוֵי** 24
 25 **פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה שְׁהִיתָה** 25
 26 **בְּבִיאַת הַמְּשִׁיחַ שְׁדוּגָתוֹ כֵּל כֵּךְ** 26
 27 **גְּבוּהָה וְנִעְלִית, לֹא מִסְפִּיק בְּקִיעַת** 27
 28 **הַיָּם בַּחֲיַנַת הַדִּיבּוּר הַעֲלִיּוֹן, אֲלָא** 28
 29 **צְרִיף לְהִיּוֹת גַּם בְּקִיעַת הַנְּהָר** 29
 30 **בַּחֲיַנַת הַמַּחֲשָׁבָה הַעֲלִיּוֹנָה, שְׁזוּהֵי** 30
 31 **הַתְּכַנָּה לְגַלְוֵי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה** 31
 32 **דְּלַעֲתִיד.** 32
 33 **(ה) וְזֶהוּ מָה שְׁכַתּוּב¹⁶ עַל** 33
 34 **הַגּוֹאֵלָה הַעֲתִידָה לְבוֹא הַפֶּךָ יָם** 34
 35 **לְיַבְשָׁה, בְּנֶהָר יַעֲבְרוּ בְּרֶגֶל,** 35
 36 **שָׁם נִשְׁמָחָה בוֹ, דְּחֻשִׁיב** 36
 37 **שֶׁמִּפְרָט וּמוֹנָה פָּאן ג' מְדְרָגוֹת** 37
 38 **בְּסִדְרָה דְּמַלְמֻשָׁה לְמַעְלָה.** 38
 39 **הַאֲחַת - הַפֶּךָ יָם לְיַבְשָׁה, קָאֵי** 39
 40 **מִכוּון עַל קְרִיעַת יַם-סוּף** 40
 41 **שְׁהִיתָה בִּיצִיאַת מַצְרַיִם כַּחֲנָה** 41

(39) ראה תו"א בשלח טו, ב. וראה לקו"ש ח"ו ע' 244 ואילך. וש"נ. (40) פע"ח שער הק"ש פט"ו. רמ"ז שם. וראה לקו"ת נצבים מט, ד. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ ה'ש"ת ע' 49. וש"נ. (41) ע' צה ואילך. (42) ראה הקדמת ספר חרדים (תנאי המצוות - התנאי הרביעי. הובא בשל"ה רלט, סע"ב). וראה הקדמת שער המצוות להאריז"ל (ד"ה גם דע). וראה תו"א ותולדות כ, ב. (43) ראה המשך וככה תרל"ז פט"ו ופכ"א.

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 פִּיזָה נִמְצָא שְׁשֻׁמְחָה שֶׁל מִצְוָה, שֶׁהִיא הַשְּׁמֻחָה מֵעֶצֶם
 2 קִיּוּם מַעֲשֵׂה הַמִּצְוָה, וְלֹא כְתוּצָה מֵהַתְּגִלּוֹת וְרוּחַנִית שֶׁנִּגְרַמָּה עַל יַד
 3 פְּעוּלַת הַמִּצְוָה הַיָּא לְמַעַלָּה מִגְּלוּי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה וְאִם כֵּן מָה
 4 הַבִּיאוֹר בְּכֶךְ הַשְּׁתַּגְּלוֹת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה גּוֹרֵמָה לְ"שֵׁם" נִשְׁמַחָה כּו'.
 5 וְגַם צָרִיף לְהִבִּין אִיךְ הָאִמּוֹר לְעִיל
 6 עַל הַמַּעֲלָה הַגְּדוּלָּה שֶׁל הַגִּילּוּיִים
 7 שִׁהְיִי לְעֵתִיד לְבֹא עוֹלָה בְּקִנְיָה אַחַד
 8 עַם מָה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁴⁴
 9 יָפָה שְׁעָה אַחַת בְּתִשְׁבֻּכָּה
 10 וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
 11 לִפְנֵי בֵּיאת הַמְּשִׁיחַ מִכָּל חַיֵּי
 12 הָעוֹלָם הַבָּא הַכּוֹלְלִים גַּם אֵת בֵּיאת
 13 הַמְּשִׁיחַ, דְּפָרוּשׁ כָּל חַיֵּי הָעוֹלָם
 14 הַבָּא הֵינּוּ כָּל הַמְּדַרְגּוֹת
 15 שֶׁבְּעוֹלָם הַבָּא, מֵהַמְּדַרְגּוֹת
 16 הַנְּמוּכּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הַבָּא,
 17 שֶׁהוּא עֲנִין הַגֶּן־עֶדֶן, עַל כֵּל
 18 הַדְּרוֹגוֹת שֶׁבּו שֶׁהֵם גֶּן־עֶדֶן
 19 הָעֲלִיּוֹן, וְגַם לְמִטָּה יוֹתֵר גֶּן־
 20 עֶדֶן הַתְּחַתּוֹן, וְעַד לְמַדְרַגּוֹת
 21 הַיּוֹתֵר נְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הַבָּא,
 22 כְּמוֹ בֵּיאת הַמְּשִׁיחַ, תְּחִילַת
 23 הַמַּתִּים, צִדִּיקִים אֵין לָהֶם
 24 מְנוּחָה כּו'⁴⁵, יוֹם שֶׁכָּלוּ שְׁבַת
 25 וּמְנוּחָה כּו'⁴⁶, שְׁכַל אֱלֹהִים
 26 דְּרוֹגוֹת (וְתַקּוּפוֹת) שְׁנוֹנוֹת בִּימּוֹת הַמְּשִׁיחַ
 27 שְׁבֹאפוֹן כְּלָלִי נִקְרָאוֹת בְּשֵׁם "עוֹלָם"
 28 הַבָּא" וְלְמַעַלָּה יוֹתֵר, הֵינּוּ דְּרוֹגוֹת
 29 עוֹד יוֹתֵר גְּבוּהוֹת בְּ"עוֹלָם הַבָּא" שֶׁלֹּא
 30 נִזְכְּרוּ כִּאֵן שְׁעַל־זֶה עַל כֵּל הַדְּרוֹגוֹת
 31 הַשְּׁנוֹנוֹת בְּ"עוֹלָם הַבָּא" מֵהַנְּמוּכּוֹת
 32 בִּיחּוֹר וְעַד הַנְּעֻלוֹת בִּיחּוֹר נִצְאָמַר יָפָה
 33 שְׁעָה אַחַת בְּתִשְׁבֻּכָּה וּמַעֲשִׂים
 34 טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל חַיֵּי
 35 הָעוֹלָם הַבָּא. וְהֵינּוּ, דָּאף
 36 שְׁנַתְּבָאָר לְעִיל גְּדָל מַעַלַת
 37 הַפְּלָאָת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה
 38 שְׁתַּתְּגַלָּה לְעֵתִיד עַד כִּדִּי כֶךְ
 39 שֶׁכִּהְנֵה לְמַעַלָּה הַמּוֹפְלָאָה הוּזוּ יֵשׁ
 40 צוֹרֵךְ בְּבִקְעַת הַנְּהַר וְהַסֵּרֵת שׁוֹרָה שֶׁל
 41 הַעֲלָמוֹת וְהַסֵּתִירִים עַל הָאוֹר הָאֱלוֹקִי,
 42 מִכָּל־מְקוֹם, יֵשׁ מַעַלָּה יְתָרָה
 43 בְּתִשְׁבֻּכָּה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים

1 בְּעוֹלָם הַזֶּה כַּעֲת יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר גְּלוּי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה
 2 דְּלְעֵתִיד⁴⁷. וְעַל־דֶּרֶךְ מָה שְׁנַתְּבָאָר לְעִיל שֶׁהַשְּׁמֻחָה מֵעֶצֶם
 3 קִיּוּם מַעֲשֵׂה הַמִּצְוָה לִפְנֵי כֵל הַגִּילּוּיִים הַנְּעֻלִים הַבְּאִים כְּתוּצָה מִכֶּךְ
 4 הִיא נְעֻלִית יוֹתֵר מִגְּלוּי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה.
 5 (1) וַיּוֹכֵן זֶה בְּהַקְדִּים
 6 הַפְּלוּגְתָּא הַמַּחְלֻקָּת הַהִלְכִית
 7 שֶׁמִּצִּינוּ בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁴⁸
 8 אִם מִצְוֹת צְרִיכוֹת פְּנִינָה אוֹ
 9 אֵין צְרִיכוֹת פְּנִינָה⁴⁹,
 10 וּפְלוּגְתָּתֶם וְהַמְּחֻלְקָת שֶׁלָּהֶם לִפְנֵי
 11 פְּנִימִיּוֹת הַדְּבָרִים הִיא בְּעֲנִין עֲלוּי
 12 וּמַעַלַת הַמִּצְוֹת, דְּעָה אַחַת
 13 הִיא שְׁהַעֲלוּי בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹת
 14 הוּא כְּאֲשֶׁר יֵשׁ בְּהֵם פְּנִינָה, כִּי
 15 עַל־יְדֵי הַפְּנִינָה נַעֲשֵׂה קִיּוּם
 16 הַמִּצְוֹת בְּאִפְסָן נַעֲלָה יוֹתֵר,
 17 לְפִי שְׁאֵז נַעֲשֵׂה קִיּוּם הַמִּצְוֹת
 18 לֹא רַק בְּמַעֲשֵׂה בְּפוּעַל אֱלֹהִים גַּם
 19 בְּחִילוֹת שְׁנוּבְעַת מֵהַכּוּוֹנָה. וְדְעָה
 20 הַשְּׁנִינָה הִיא שְׁמַעַלַת קִיּוּם
 21 הַמִּצְוֹת הִיא (לֹא מִצַּד הַפְּנִינָה,
 22 כִּי אִם) בְּגוּף בְּעַצֵּם קִיּוּם
 23 מַעֲשֵׂה הַמִּצְוָה. דְּהֵנָּה, לְדַבְּרֵי
 24 הַכָּל גַּם לִפְנֵי הַרְעָה שְׁמֻצוֹת צְרִיכוֹת
 25 כּוּוֹנָה הָעֵקֶר הוּא מַעֲשֵׂה
 26 הַמִּצְוָה וְלֹא הַפְּנִינָה, וְהַרְאִיָּה
 27 שְׁהֵרִי כְּשֶׁמְכּוֹן אֵת הַפְּנִינָה
 28 הַפְּנִימִית שְׁמֵאחֻרֵי הַמִּצְוָה וְאֵינּוּ
 29 עוֹשֵׂה אֵת הַמִּצְוָה בְּפַעַל, לֹא
 30 קִיּוּם אֵת הַמִּצְוָה, וְכִשְׁעוֹשָׂה
 31 אֵת הַמִּצְוָה בְּפַעַל וְאֵינּוּ
 32 מְכּוֹן, אֵזִי יִצָּא יְדִי־חֹבֶת קִיּוּם הַמִּצְוָה⁵⁰. אֲלֵא
 33 הַפְּלוּגְתָּא הַמַּחְלֻקָּת בֵּין שְׁתֵּי
 34 הַרְעוֹת הִיא, שְׁלִדְעָה הָאֵחַת

(44) אבות פ"ד מ"י. (45) ברכות בסופה. וש"נ. (46) תמיד בסופה. (47) ראה גם תו"ח שם רכג, ב ואילך (קנט, ד ואילך).
 (48) פסחים קיד, ריש ע"ב. וש"נ. (49) בהבא לקמן - ראה תו"ח שם ריח, ב ואילך (קנו, ב ואילך). (50) ראה תניא רפ"ח.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 לייחוד הנפעל על ידי מצווה אחרת. אָבֵל עֲצָם קִיּוֹם הַמִּצְוָה שְׂאֵינָהּ
 2 מִצְד הַפְּנוּנָה, וְהוּא עֲנֵן קִיּוֹם הַמִּצְוָה מִצְד קִבְּלַת עַל מַלְכוּת
 3 שְׁמַיִם, אֵין בְּזָה הַתְּחַלְקוֹת קָלָל, וּמִבְחִינָה זוֹ אֵין שׁוֹם הַבְּדֵל בֵּין מִצְוֹה
 4 אַחַת לַשְּׁנִיָּה וְהִינּוּ, שְׁעַם הַיּוֹת שְׁעַל-יְדֵי כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה
 5 נַעֲשִׂית פְּעֻלָּה אַחֲרַת וְאֵינוֹ דּוּמָה
 6 הַמַּעֲשֶׂה בְּפּוּעַל שֶׁל קִיּוֹם מִצְוֹה אַחַת
 7 לַמַּעֲשֶׂה שֶׁל קִיּוֹם מִצְוֹה אַחֲרַת וְלִכְלֵל
 8 מִצְוֹה, מִכָּל-מְקוֹם, מֵאֲחֵר
 9 שְׁהֵיטוּד וְהַבְּסִיִּים דְּכָל הַמִּצְוֹת
 10 הוּא אַחֵד, שֶׁהוּא עֲנֵן קִבְּלַת
 11 עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם, לְכֵן אֵין בָּהֶם
 12 הַתְּחַלְקוֹת וּבְמוֹךְ זֶה כֹּל הַמִּצְוֹת
 13 שׁוֹת.
 14 וְהִנֵּה קָלְלוֹת הַחֲלוּקִים הַהֲבֵדֵל
 15 בֵּין פְּנוֹת הַמִּצְוֹת שִׁישׁ בָּהֶם
 16 הַתְּחַלְקוֹת וְלִכְלֵל מִצְוֹה יֵשׁ תּוֹכֵן
 17 מִשְׁלָה וְכוּנָה מִשְׁלָה לְעֲצָם מַעֲשֶׂה
 18 הַמִּצְוֹת שְׁלֹמַעֲלָה מֵהַתְּחַלְקוֹת
 19 וְהוּא שׁוּוֹה בְּכֹל הַמִּצְוֹת דּוּקָא בְּגַלֵּל
 20 מַעֲלֹת וְהִיתְרוֹן שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה לַעֲוֹת
 21 הַכוּנָה, הוּא עַל-דֶּרֶךְ הַחֲלוּקִים
 22 הַהֲבֵדֵל שְׁבִינֵי הַגְּלוּיִים דְּלַעֲתִיד
 23 שִׁיחֵיו לַעֲתִיד לְבוֹא, בִּימֹת הַמְּשִׁיחַ,
 24 שְׁהֵם עַל-דֶּרֶךְ פְּנוֹת הַמִּצְוֹת כִּי
 25 בְּגִילּוּיֵם יֵשׁ תּוֹכֵן וְעִנְיָן בְּדוּמָה
 26 לְכוּנָה וְלִמְחַשְׁבָּה, לְעַבּוּדָה
 27 עַכְשָׁו, בּוֹמֵן הַגְּלוּת, שְׁעַקְרָהּ
 28 הוּא (לֹא בְּעֲנֵן הַגְּלוּיִים שֶׁהִי
 29 זְמַן הַגְּלוּת הוּא תְּקוּפָה שֶׁל הָעֵלֶם
 30 וְהַסְתַּר לֹא הַתְּגַלּוֹת הָאוֹרוֹת הַפְּנִימִיִּים
 31 וְהַתְּכִנִּים הַעֲמוּקִים, כִּי אִם)
 32 בְּמַעֲשֶׂה הַמִּצְוֹת בְּפּוּעַל בְּדֶרֶךְ
 33 קִבְּלַת עַל קִיּוֹם שׁוֹבַע מְקַבֵּל עוֹל
 34 מַלְכוּת שְׁמַיִם וְלִמְרוֹת שֶׁלֹא כּוֹרָה
 35 הַקִּיּוֹם כַּעַת הוּא בְּדִרְגָה יוֹתֵר נְמוּכָה כִּי
 36 אֵין בּוֹ אֵת הָעוֹמֵק וְהַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי
 37 שִׁתְּגַלּוֹ לַעֲתִיד לְבוֹא, לֹא־מֵתוֹ שֶׁל דָּבָר
 38 יֵשׁ בּוֹ מַעֲלָה וְיִתְרוֹן לְגַבֵּי קִיּוֹם הַמִּצְוֹת
 39 לַעֲתִיד לְבוֹא וְלִכֵּן "יִפָּה שַׁעַת אַחַת
 40 בְּתַשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה מְכַל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבֹּא", כִּפִּי שִׁיבּוֹרָא
 41 לְהַלְוִן.

1 הַמַּעֲלָה הִיא, כְּאֲשֶׁר נּוֹסֵף לַמַּעֲשֶׂה בְּפַעַל יֵשׁ גַּם הַפְּנוּנָה כִּךְ
 2 הַקִּיּוֹם אֵינוֹ בְּצוּרָה 'בִּבְשָׁה' אֵלֹא בְּחַיִּית וּבְהַתְּלַהֲבוֹת. וְלִדְעָה הַשְּׁנִיָּה
 3 הַמַּעֲלָה הִיא בְּעִקְרָא בְּקִיּוֹם מַעֲשֶׂה הַמִּצְוָה עֲצָמָה.
 4 וְהַעֲנֵן הוּא, דְּהִנֵּה מִצְד פְּנוֹת הַמִּצְוֹת יֵשׁ בָּהֶם בְּמִצְוֹת
 5 הַתְּחַלְקוֹת וְהַבְּדֵלִים בֵּין אַחַת
 6 לַשְּׁנִיָּה, שְׁהֵרִי פְּנוֹת קִיּוֹם הַמִּצְוֹת
 7 הִיא בְּשִׁבְלֵי עֲנֵן הַבְּרוּרִים,
 8 כְּמִבּוֹרָא בְּחִסְדוֹת שְׁכֹאשֶׁר עוֹבְדִים אֵת
 9 ה' תּוֹךְ מַגַּע עִם עֲנִינִים גְּשִׁמִּים בְּעוֹלָם
 10 הַזֶּה מִפְּרִידִים בֵּין הַטוֹב וְהָרַע
 11 הַמַּעֲרֹבִים בָּהֶם וּמְבַרְרִים וּמַעֲלִים אֵת
 12 נִיצוֹצַת הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּמְצָאִים בְּתוֹכָם,
 13 הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי קִיּוֹם הַמִּצְוָה
 14 מְבַרְרִים אֵת הַדְּבָר הַגְּשָׁמִי
 15 שְׁבוֹ נַעֲשִׂית הַמִּצְוָה, וְיִמְזָה
 16 מִבְּכֵן שְׁכָל מִצְוָה וּמִצְוָה הוּא
 17 עֲנֵן מִיָּחָד בְּפִנֵּי עֲצָמוֹ שׁוֹנָה
 18 מְכַל שֹׂאֵר הַמִּצְוֹת, פִּינֵן שְׁכָל
 19 מִצְוָה פּוּעֵלַת בְּרוּר אַחֵר שׁוֹנָה
 20 מֵהַבְּרוּרִים שֶׁנַּפְעִלִים עַל יְדֵי שֹׂאֵר
 21 הַמִּצְוֹת כִּי בְּכֹל מִצְוֹה בְּאִים בְּמַגַּע עִם
 22 דְּבָרִים אַחֲרִים בְּעוֹלָם הַזֶּה הַמִּיּוֹחָדִים
 23 לְאוֹתָהּ מִצְוֹה בְּפִרְטָא. וְגַם עֲנֵן
 24 הַמִּצְוֹת כִּפִּי שְׁהֵם לַמַּעֲלָה
 25 מְעֵנֵן הַבְּרוּרִים, נוֹשֵׂא הַבְּרוּרִים
 26 הוּא רַק עִנְיָן אַחַד שֶׁנַּפְעַל עַל יְדֵי
 27 הַמִּצְוֹת וִישׁ בְּכֹל הַמִּצְוֹת עֲנִינִים
 28 נּוֹסְפִים הַנַּעֲלִים מֵעִנְיָן הַבְּרוּרִים (כִּי)
 29 הַבְּרוּרִים הוּא הַפְּעוּלָה שֶׁל הַמִּצְוֹת
 30 בְּדַבְּרִים הַגְּשִׁמִּים שֶׁהֵם הַבִּיטוּי
 31 הַחִיצוֹנִי הַנְּמוּךְ שֶׁל הַמִּצְוֹת) כְּמוֹ
 32 הַמִּצְוֹת דְּלַעֲתִיד, שְׁאֵז בִּימֹת
 33 הַמְּשִׁיחַ לְאַחַר שִׁקְיִים הַיְעוּד "וְזֹאת
 34 רוּחַ הַטּוֹמָאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ"
 35 וּמִצִּיאוֹת הָרַע תִּתְבַּטֵּל אֵין מְקוֹם
 36 לְבִירוּרִים שְׁעִנִּינִים הַפְּרִדַת הָרַע מֵהַטוֹב
 37 וְלִכֵּן אִזּוֹ לֹא יִהְיֶה עֲנֵן
 38 הַבְּרוּרִים, וְעֲנֵן הַמִּצְוֹת יִהְיֶה
 39 יִיחָד יְחוּדִים עֲלוּיִים⁵¹,
 40 וּבְלִשׁוֹן רַבְּנֵי הוֹקֵן בְּאַגְרַת הַקּוּדֵשׁ שֶׁבְּתַנְיָא: "אַחַר שִׁיּוּשֵׁלם בִּירוּר הַנִּיצוֹצוֹת
 41 וְיּוֹפְרָד הָרַע מֵהַטּוֹב... אִזּוֹ לֹא יִהְיֶה עֶסֶק הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת לְבַר בִּירוּרֵי כִּי אִם
 42 יִיחָד יְחוּדִים עֲלוּיִים יוֹתֵר לְהַמְשִׁיךְ אוֹרוֹת עֲלוּיִים יוֹתֵר", הִנֵּה גַּם בְּעֲנֵן
 43 הַיְחוּדִים הֵרִי כָּל יְחוּד הוּא עֲנֵן בְּפִנֵּי עֲצָמוֹ, וְנִמְצָא, שִׁישׁ
 44 הַתְּחַלְקוֹת בְּמִצְוֹת כִּי אֵינוֹ דּוּמָה הַיְיחָד שֶׁנַּפְעַל עַל יְדֵי מִצְוֹה אַחַת

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 עם בחינת 'תענוג המורכב' שלמעלה ועל ידי המעשה עם בחינת 'תענוג
 46 הפשוט' [והגם שעל-ידי תענוג המרכב מגיעים סופו של דבר
 47 גם לתענוג הפשוט הנעלה יותר, מפל-מקום הרי זה בא
 48 על-ידי תענוג המרכב דוקא], ואין זה 'פשיטות העצמות'
 49 ממש שלמעלה מכל גדר ומכל
 50 'ציור' מה-שאינ-כן בקיום
 51 המצות במעשה בפועל בקבלת
 52 על, שעל-ידי-זה מגיעים
 53 בעצמותו יתברך ממש,
 54 וכמאמר⁵² נחת רוח לפני
 55 שאמרתי ונעשה רצוני,
 56 דפרוש נעשה רצוני הוא
 57 שעל-ידי קיום המצות נעשה
 58 (עם ווערט אויפגעטאן נפעל
 59 ומתעורר) עגן רצון למעלה,
 60 גם רצון המחלט שהוא עצמו
 61 למעלה מהתגלות, והינו לפי
 62 שקיים המצות מגיע למעלה
 63 מרצון המחלט, אלא "נוגע"
 64 בעצמותו יתברך ממש.
 65 וזהו גם מעלת גליא חלק הנגלה
 66 התורה על פנימיות התורה,
 67 שבפנימיות התורה הוא עגן
 68 הגלויים שהרי בחלק זה של התורה
 69 עוסקים בענייני אלוהות בצורה ישירה,
 70 מה-שאינ-כן בגליא התורה
 71 היא עצמותו יתברך כי אמנם
 72 בצורה גלויה עוסקים בדברים גשמיים
 73 כמו "שנים אוחזין בטלית" ו"המחליף
 74 פרה בחמור" אבל בעצם מתעסקים
 75 בחכמתו ורצונו של הקב"ה בעצמו
 76 שנתלבשו בהלכות אלו. ולכן אמרו
 77 אשרי מי שבא לכאן לעולם הבא
 78 ותלמודו שלמד בעולם הזה בידו,
 79 היינו, שהעלוי דלעתיד בימות
 80 המשיח בגלוי פנימיות התורה
 81 על ידי המשיח יהיה על-ידי
 82 למוד גליא התורה בזמן הזה,
 83 ונתבאר לעיל שהדבר הגורם
 84 הוא למעלה יותר מהדבר
 85 שנמשך ומתגלה על-ידו, ומזה
 86 מובן שגליא התורה הגורמת את
 87 היא למעלה מפנימיות התורה
 88 שהיא התוצאה של העיסוק בפנימיות התורה בזמן הזה.

1 התחלקות שבאופן כללי היא לשבעה סוגים של 'גילויים'. מה-שאינ-כן
 2 בקריעת ים-סוף, בין שענינה של הבקיעה והסרת ההעלמות
 3 וההסתרים באותה שעה הוא הכנה למתן-תורה דגליא של החלק
 4 הנגלה התורה, שעקר ענינו הוא בשביל העבודה דעכשו בזמן
 5 הגלות בעצם מעשה המצות
 6 שלמעלה מהתחלקות, והעצם
 7 לא מתחלק לחלקים שונים (כי כל
 8 הארה והתפשטות ממנו כבר אינה
 9 העצם ממש) לכן היתה בקיעה
 10 אחת בלבד ללא חלוקה לסוגים
 11 שונים כפי שיהיה בבקיעת הנחר
 12 לעתיד לבוא לשבעה נחלים נפרדים.
 13 והנה אף שבענין הגלויים
 14 גדלה המעלה דלעתיד פאין-
 15 צרוף לאין שיעור יותר, מפל-
 16 מקום, יש מעלה בתשובה
 17 ומעשים טובים בעולם הזה
 18 בזמן הגלות דוקא, וטעם הדבר,
 19 לפי שבענין פונת המצות
 20 (על-דרך בדומה לענין הגלויים
 21 דלעתיד), הרי בין שיש בזה
 22 התחלקות ולכל מצוה יש כוונה
 23 מיוחדת לה, לכן מגיעים על-
 24 ידי-זה רק לבחינת תענוג
 25 המרכב בלבד נקודת ההבדל בין
 26 'תענוג עצמי' לתענוג מורכב' כפי
 27 שהוא בכוחות הנפש היא שתענוג
 28 עצמי הוא ענין העונג בלי שיתלבש'
 29 בתענוג שמכוון כלפי מטרה מסוימת
 30 והוא תענוג 'פשוט' ללא 'ציור' והגדרה
 31 ואילו 'תענוג המורכב' הוא תענוג
 32 מגורם מסוים, כמו העונג שבשכל או
 33 העונג שבמידות (וראה בלקוטי תורה
 34 סוף ספר ויקרא: "התענוג מאכילה
 35 ושתייה כו' הם תענוג מדבר שחין
 36 ממנו... ואין זה כמו מקור התענוגים
 37 שאין התענוג מדבר שחין ממנו"
 38 ומבאר שלכן בשבת מצווה להתענוג
 39 במאכל ומשתה, כי "שבת היא המשכת
 40 מוחין... והתענוג המתלבש בחכמה
 41 הרי הוא על דרך משל התלבושות
 42 והרכבת התענוג" אבל ביום הכיפורים
 43 צמים "כי הוא גלוי ממקור התענוגים שלמעלה מהחכמה". ולענינו – קיום
 44 המצוות גורם תענוג למעלה, כביכול, ועל ידי הכוונה שבמצוות מתחבר האדם

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְזֶה גַם הָעֲלוּי הִיתָרוֹן דְּמִשָּׁה בְּמוֹבֵן מְסוּיִים לְגַבֵּי מְשִׁיחַ. דְּהֵנָּה
 2 אֶף שְׁנֵתְבָאָר לְעִיל שְׂבֹאֲפֹן כְּלָי מְשִׁיחַ הוּא בְּדִרְגָא יוֹתֵר נְעִלִית מְמִשָּׁה
 3 כִּיּוֹן שְׁמִשְׁיחַ הוּא בְּחִינַת פְּנִימִיּוֹת עֵתִיק, שְׁהִיא כְּאִמּוֹר הַבְּחִינָה
 4 הַפְּנִימִית וְהַנְּעִלִית שֶׁל הַכֹּתֵר וְהָרִי עֵתִיק הוּא לְמַעְלָה מִהַעֲוֹלָמוֹת,
 5 בְּעוֹד שְׁמִדְרִיגַת מִשָּׁה הִיא מְדִרְיַגַת
 6 הַחֲכֵמָה שְׁהִיא מְעַשֵּׂר הַסְּפִירוֹת
 7 הַשְּׂיִיכוֹת לְעוֹלָמוֹת מְפָל־מְקוֹם,
 8 בִּיּוֹן שְׁעֵתִיק פְּרוּשׁוֹ שְׁנַעְתַּק
 9 וְנִבְדַּל מִלְהוּיֵת גְּלוּי בְּעוֹלָמוֹת אֵלָא
 10 נוֹתֵר נְעִלִם וְנַעֲלָה מֵהֶם, הָרִי מְזָה
 11 גּוֹפָא מוֹכַח שְׁיִישׁ לוֹ אִיזוֹ
 12 שְׂיִיכוֹת לְעוֹלָמוֹת, אֵלָא שְׁהוּא
 13 נְעֵתַק וְנִבְדַּל מֵהֶם וְאִילוּ הִיָּה לֵלָא
 14 כֹּל שְׂיִיכוֹת לְעוֹלָמוֹת לֹא יִיחַתֵּן לִזְמַר
 15 שְׁנִבְדַּל מֵהֶם כִּי כֹּאשֵׁר אֵין כֹּל קֶשֶׁר בֵּין
 16 שְׁנֵי דְבָרִים אֵין מְשֻׁמְעוֹת לְאִמְרִיה
 17 שְׁהֵאֲחֵד רְחוּק מֵהַשְּׁנֵי וְהִיָּנּוּ הַסִּיבָה
 18 לְכַךְ שְׁלִמּוֹת הִיתָרוֹן הַעֲלוּי הַגְּדוֹל
 19 שֶׁל 'עֵתִיק' יֵשׁ לְמִשָּׁה מַעֲלָה בִּיחַס
 20 לְמִשְׁיחַ הִיא לְפִי שְׁהַמְעָלָה
 21 דְּלַעֲתִיד (עֲנִינּוּ שֶׁל מְשִׁיחַ)
 22 הוּא בְּעֲנֵן הַגְּלוּיִים, וְכֹל אֹר
 23 וְגִלּוּי גַם אֵם הוּא מֵאֵד נַעֲלָה לִישׁ לוֹ
 24 שְׂיִיכוֹת לְעוֹלָמוֹת בְּצוּרָה כּוֹז אוֹ
 25 אַחֲרַת כִּי מֵאֲחַר שְׁמִדּוּבֵר בְּאוֹר וְגִלּוּי
 26 אוֹי הַהִבְדֵּל בֵּינוֹ לְאוֹר שְׁשִׁיךְ לְעוֹלָמוֹת
 27 הוּא בְּמִידַת וּבְעוֹצְמַת הָאוֹר אֲבַל
 28 מִבְּחִינַת הַמְּהוּת יֵשׁ לְשִׁנְיָה שְׂיִיכוֹת
 29 מְסוּיִמַת לְעוֹלָמוֹת (כֹּל אֲחֵד לְפִי עֲנִינּוּ)
 30 וְהַדְּבָרִים נְכוּנִים אֲפִילוּ בִּיחַס לְבְּחִינַת
 31 'פְּנִימִיּוֹת עֵתִיק', אֵלָא שְׁהוּא
 32 בְּהַעֲתָקָה וְהִבְדָּלָה מִהַעֲוֹלָמוֹת,
 33 וְהַשְּׂיִיכוֹת הִיא לֹא בְּצוּרָה יִשְׂרָיָה וְלֵלָא
 34 'הַתְּלַבְשׁוּת' אֵלָא בִּרְיָחוּק וּבְהַבְדֵּלָה.
 35 אֲמַנָּם בְּעֲנֵן בְּחִינַת מְשָׁה
 36 נִתְבָּאָר לְעִיל (בְּפְרוּשׁ מֵהַ)
 37 שְׂפָתוֹב וּבְמִשָּׁה עֲבָדוֹ לְאַחַר
 38 שְׁהִייתָה הַתְּגַלּוּת שֶׁל שְׁתֵּי דְרִגּוֹת נְעִלוֹת
 39 בְּשֵׁם הוּי', הוּי' שְׁבִרְצוֹן הוּי'
 40 שְׁבַעֲצוּמוֹת - 'וּרְיָא יִשְׂרָאֵל אֲתֵּי הִיד
 41 הַגְּדוּלָה אֲשֶׁר עֲשָׂה הוּי'... וְיֵאֱמִינוּ
 42 'בְּהוּי' - (כְּמִבּוּאֵר לְעִיל) שְׁהוּא מִשָּׁה
 43 רַבּוּ מְגִיעַ בְּעֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ
 44 מְמִשָּׁה לְמַעְלָה גַם מִבְּחִינַת הָרִי שְׂבִיעְצָמוֹת. וְהִיָּנּוּ לְפִי

שְׁמִשָּׁה קָבַל גְּלִיָּא דְּתוֹרָה וּמִסְרָה לְכֹל יִשְׂרָאֵל⁵³, וְעַל-יְדֵי
 לְמוֹד גְּלִיָּא דְּתוֹרָה מְגִיעִים בְּעֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מְמִשָּׁה שְׁלִמְעֵלָה
 מֵהַשְּׁמוֹת. וְאֵין זֶה סוֹתֵר לְמָה שְׁנֵתְבָאָר לְעִיל שְׁמִשְׁיחַ הוּא
 בְּפְנִימִיּוֹת עֵתִיק, וּמִשָּׁה בְּבְחִינַת פְּנִימִיּוֹת אֲבָא בְּפְנִימִיּוֹת
 עֵתִיק שְׁלִמְטָה מִבְּחִינַת
 פְּנִימִיּוֹת עֵתִיק עֲצָמוֹ, וְאֵם כֵּן
 דְּרִגּוֹתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ נְעִלִית מְדִרְגָתוֹ שֶׁל
 מִשָּׁה, הִפִּיךְ הַמְּבּוּאֵר כֹּאן שִׁישׁ יִתְרוֹן
 בְּמִשָּׁה שְׁלֹא קִיִּים בְּמִשְׁיחַ לְפִי שְׁיִישׁ
 הַפְּרִשׁ בֵּין מְדִרְגַת מְשָׁה מְצָד
 עֲצָמוֹ לְמְדִרְגַת מְשָׁה מְצָד
 מִתְּפִן-תּוֹרָה, שְׁמְדִרְגַת מְשָׁה
 עֲצָמוֹ הִיא בְּבְחִינַת פְּנִימִיּוֹת
 אֲבָא כּוּי' וּבְעִינֵין זֶה אֲכֵן מְשִׁיחַ
 נַעֲלָה מְמִשָּׁה, אֲבָל מְצָד מִתְּפִן-
 תּוֹרָה דְּגִלְיָא דְּתוֹרָה שְׁנֵתָן
 עַל-יְדֵי מְשָׁה הָרִי הוּא מְגִיעַ
 בְּעֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מְמִשׁ כְּנ"ל
 לְמַעֲלָה מִהַגְּלוּיִים שֶׁל פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה
 שִׁיתְגַּלוּ עַל יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ.
 וְזֶה גַם כֵּן עֲנֵן מַעֲלַת
 שְׁמִחָה שֶׁל מְצָוָה, דְּהִיָּנּוּ
 הַשְּׂמִחָה בְּעֲצָם מַעֲשֵׂה
 הַמְּצָוָה, וְאֵין הַכוּוּנָה לְשִׂמְחָה
 הַנוּבְעַת מִ'גִּלּוּיִים' אוֹ מִהַשְּׂכַר שׁוֹכִים
 לְהֵם בְּזִכּוֹת קִיּוֹם הַמְּצוּוֹה לְפִי
 שְׁעַל-יְדֵי קִיּוֹם הַמְּצוּוֹת בְּמַעֲשֵׂה
 בְּפוֹעַל תּוֹפְסִים בְּעֲצָמוֹתוֹ
 יִתְבָּרַךְ מְמִשׁ שְׁלִמְעֵלָה מְכַל
 הַגְּלוּיִים הַכִּי נְעִלִים, וְלִכְּן עַל-זֶה
 דְּרוּקָא נְאָמַר שֵׁם נִשְׂמַחָה כּוּי',
 בּוֹ בְּעֲצָמוֹתוֹ.
 ז) אֲמַנָּם אֶף שְׁעַל-יְדֵי
 הָעֲבוּדָה דְּלְמוֹד גְּלִיָּא דְּתוֹרָה
 וְקִיּוֹם הַמְּצוּוֹת בְּקַבְּלַת עַל
 תּוֹפְסִים בְּעֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ
 וּבְעִינֵין זֶה קִיּוֹם יִתְרוֹן לְקִיּוֹם הַמְּצוּוֹת
 כַּעֲת לְגַבֵּי קִיּוֹם הַמְּצוּוֹת לְעִתִּיד לְבוֹא,
 מְפָל־מְקוֹם, עֲכָשׁוּ בּוֹמֵן הַגְּלוּת
 הָרִי זֶה בְּהַעֲלֵם, וְכֹל הַגְּלוּיִים
 שְׁיִשְׁנָם עֲכָשׁוּ לֹא מְסִירִים אֲת
 הַהַעֲלֵם מֵעֲצָמוֹתוֹ כִּי הֵם בְּאִים
 וּמִתְגַּלִּים בְּאֲחָד מִשְׁנֵי הָאוֹפְנִים,
 אוֹ שְׂאֵין זֶה גְּלוּי עֲצָמוֹתוֹ
 יִתְבָּרַךְ שְׂבִיעְצָמוֹת. וְהִיָּנּוּ לְפִי

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אָלָא רַק גְּלוּי שְׁבַעַרְךָ הָעוֹלָמוֹת ולכן הוא בא ומתגלה בתוך
 2 העולמות המוגבלים, או שְׁהַגְלוּי הוא אמנם ממקור נעלה של אור אלוקי
 3 שהוא לְמַעַלָּה מִהָעוֹלָמוֹת אָבֵל אֵין זֶה נִמְשָׁף בְּפְנִימִיּוֹת וכמו שכתבנו
 4 בְּעוֹלָמוֹת ולא חודר בהם בתוך גרדי המציאות שלהם. וְכִמוֹ שְׁהִיָּה
 5 בִּיצִיאַת מְצָרִים וְקָרִיעַת יַם־
 6 סוּף, שְׂאָף שְׁבִיצִיאַת מְצָרִים 1 יִתְבַּרְךָ שְׁלֹמְעֵלָה מִהָעוֹלָמוֹת אָלָא רַק גְּלוּי
 7 הֵיוּ גְלוּיִים הַיּוֹתֵר נְעִלִים 2 שְׁבַעַרְךָ הָעוֹלָמוֹת, או שְׁהַגְלוּי הוא לְמַעַלָּה
 8 מאורות עליונים שלמעלה מהעולמות 3 מִהָעוֹלָמוֹת אָבֵל אֵין זֶה נִמְשָׁף בְּפְנִימִיּוֹת
 9 עַד שְׁנֹגְלָה הַקְּבִ"ה בְּכַבּוּדוֹ 4 בְּעוֹלָמוֹת. וְכִמוֹ שְׁהִיָּה בִּיצִיאַת מְצָרִים וְקָרִיעַת
 10 וּבְעֲצָמוֹ, הֵינּוּ שְׂהִיּוּ גְלוּיִים 5 יַם־סוּף, שְׂאָף שְׁבִיצִיאַת מְצָרִים הֵיוּ גְלוּיִים
 11 מעצמותו של הקב"ה ובפֶּרֶט 6 הַיּוֹתֵר נְעִלִים עַד שְׁנֹגְלָה הַקְּבִ"ה בְּכַבּוּדוֹ
 12 בְּקָרִיעַת יַם־סוּף שְׂבִאוֹתָה שְׂעָה 7 וּבְעֲצָמוֹ, וּבְפֶרֶט בְּקָרִיעַת יַם־סוּף, מִכָּל־מְקוֹם,
 13 הִיְתִיָּה הַסְּרָה שֶׁל כָּל הַהֲעֵלְמוֹת 8 גְלוּיִים אֵלוֹ הֵיוּ רַק מְצַד לְמַעַלָּה, וְלֹא מְצַד
 14 וְהַסְּתֵרִים, וְהַגְלוּיִים הֵיוּ נְעִלִים עוֹד 9 הַמְּטָה' פְּנ"ל, וְמָה שְׁנִמְשָׁף בְּפְנִימִיּוֹת הָרִי זֶה
 15 יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בַּעַת יִצִיאַת מְצָרִים, 10 רַק עֲנִינִים שְׁבַעַרְךָ הָעוֹלָמוֹת, וְלֹא גְלוּי עֲצָמוֹתוֹ
 16 מִכָּל־מְקוֹם, גְלוּיִים אֵלוֹ הֵיוּ 11 יִתְבַּרְךָ. וְגְלוּי עֲצָמוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ יִהְיֶה לְעֵתִיד דּוֹקָא.
 17 רַק מְצַד לְמַעַלָּה, וְלֹא מְצַד 12 וְכִמוֹ בְּגְלוּי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה שְׁיִתְגַּלֶּה בְּבִיאַת
 18 הַמְּטָה' פְּנ"ל וְלֹא חֵל שִׁנּוּי 13 הַמְּשִׁיחַ, שְׁהַגְלוּי הוּא מִבְּחִינַת יְחִידָה וּמִבְּחִינַת
 19 מִהוּתִי בְּגֵרִי הַמְּצִיאֹת שֶׁל הַמְּטָה', 14 פְּנִימִיּוֹת עֵתִיק שְׁלֹמְעֵלָה מִהָעוֹלָמוֹת לְגַמְרִי.
 20 וְמָה שְׁנִמְשָׁף וְחֹדֵר בְּפְנִימִיּוֹת 15 וְעוֹד זֹאת, פִּמְבָּאָר בְּמְקוֹם אַחֲרָיִם⁵⁴ בְּעֵנִין אֲפֵן
 21 בְּתוֹךְ הַמְּטָה' הָרִי זֶה רַק עֲנִינִים 16 לְמוֹד הַתּוֹרָה שְׁמִשִּׁיחַ יִלְמַד עִם כָּל יִשְׂרָאֵל (וְהָרִי
 22 שֶׁל אֹרֹת אֱלוֹקִיִּים מְצוּמָצִים 17 אֲזִי יְקוֹמוּ הָאֲבוֹת וּמִשֶּׁה רַבְּנוּ, וּמִשִּׁיחַ יִלְמַד גַּם
 23 שְׁבַעַרְךָ הָעוֹלָמוֹת וְיֵשׁ לְהֵם יֵחַס 18 עִמָּהֶם), לְפִי שְׂאָפֵן לְמוֹדוֹ יִהְיֶה בְּבְחִינַת רְאִיָּה
 24 וְשִׁיכּוֹת לְעוֹלָמוֹת, וְלֹא גְלוּי 19 וְגְלוּי הַמַּהוּת, וְלִכֵּן יִכָּל לְלַמַּד אִישׁ אֶחָד עִם
 25 עֲצָמוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ לְמַטָּה בְּאוֹפֵן כּוֹז 20 אֲלֵפִים כּו'. וְעַל־דֶּרֶךְ שְׁמִצִּינוּ בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל⁵⁵
 26 שִׁחְזוֹר בְּתוֹךְ גֵּרִי הַמְּצִיאֹת הַגְּשֵׁמִית 21 שְׂרָאָה פְּעַם בְּשִׁנַּת צְהָרִים דְּשִׁבְתָּ מָה שְׁהִיָּה
 27 יִהְיֶה לְעֵתִיד דּוֹקָא. וְכִמוֹ 22 יְכוֹל לְדַבֵּר בְּזָה פ' שְׁנָה, וּמִכָּל־שָׁפֵן בְּבִיאַת
 28 בְּגְלוּי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה 23 הַמְּשִׁיחַ שְׁיִהְיֶה עֲנִין הָרְאִיָּה בְּאֲפֵן נְעִלָּה יוֹתֵר.
 29 וְשִׁתְּגַלֶּה בְּבִיאַת הַמְּשִׁיחַ, 24 וְיִתִּירָה מְזָה, פִּמְבָּאָר בְּמְקוֹם אַחֲרָיִם⁵⁶ שְׁלֹמוֹד
 30 שְׁהַגְלוּי הוּא מִבְּחִינַת יְחִידָה 25 הַמְּשִׁיחַ יִהְיֶה לְמַעַלָּה יוֹתֵר מִבְּחִינַת הָרְאִיָּה,
 31 וּמִבְּחִינַת פְּנִימִיּוֹת עֵתִיק 26 שְׁיִהְיֶה בְּאֲפֵן שֶׁל רִיחַ, וְכִמוֹ שְׁפָתוֹב⁵⁷ וְהִרְחִחוּ
 32 שְׁלֹמְעֵלָה מִהָעוֹלָמוֹת לְגַמְרִי 27 בִּירְאַת הַרְוֵ' וְלֹא לְמִרְאָה עֵינָיו יִשְׁפֹּט, וְכִמְאָמֵר
 33 וּבְכָל זֹאת יִבּוֹא וְיִתְגַּלֶּה בְּתוֹךְ הָעוֹלָם. 28 רְבוּתֵינוּ ז"ל⁵⁸ דְּמוֹרַח וְדָאִין. אָמְנָם, לְאַחֲרֵי כָּל
 34 וְעוֹד זֹאת, יֵשׁ יִתְרוֹן נוֹסֵף 29 בְּעֵנִין אֲפֵן לְמוֹד הַתּוֹרָה שְׁמִשִּׁיחַ יִלְמַד עִם כָּל יִשְׂרָאֵל
 35 בְּגִלּוּיִים' שְׁהִיּוּ לְעֵתִיד לְבוֹא 30 (וְהָרִי אֲזִי יְקוֹמוּ הָאֲבוֹת וּמִשֶּׁה רַבְּנוּ, וּמִשִּׁיחַ יִלְמַד גַּם
 36 וּבַהֲתַלְלוֹת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה עַל יְדֵי 31 עִמָּהֶם כְּלוֹמֵר יִלְמַד גַּם אוֹתָם וְיַחַד שֶׁגַם לְהֵם), לְפִי שְׂאָפֵן לְמוֹדוֹ
 37 מִשִּׁיחַ פִּמְבָּאָר בְּמְקוֹם אַחֲרָיִם⁵⁴ 32 יִהְיֶה בְּבְחִינַת רְאִיָּה וְגְלוּי הַמַּהוּת, כְּעוֹד שְׁבוּמֵן הוּא נִתֵּן לְקַלּוֹט
 38 עֵינָיו אֲפֵן לְמוֹד הַתּוֹרָה שְׁמִשִּׁיחַ יִלְמַד עִם כָּל יִשְׂרָאֵל
 39 (וְהָרִי אֲזִי יְקוֹמוּ הָאֲבוֹת וּמִשֶּׁה רַבְּנוּ, וּמִשִּׁיחַ יִלְמַד גַּם
 40 עִמָּהֶם כְּלוֹמֵר יִלְמַד גַּם אוֹתָם וְיַחַד שֶׁגַם לְהֵם), לְפִי שְׂאָפֵן לְמוֹדוֹ
 41 יִהְיֶה בְּבְחִינַת רְאִיָּה וְגְלוּי הַמַּהוּת, כְּעוֹד שְׁבוּמֵן הוּא נִתֵּן לְקַלּוֹט

(54) לקר"ת צו יז, א-ב. שער האמונה פ"ס. סה"מ תרל"ה שם (ע' רסט). תרח"ץ שם (ע' רא). וש"נ. (55) פע"ח שער ק"ש שעל המטה פ"א. (56) ראה המשך תער"ב ח"א ע' תנ. ד"ה והניף ידו וד"ה ויאמר לו יהונתן תשי"א. (57) ישע"י יא, ג. (58) סנהדרין צג, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 העולם והסתר ולא יתכן לומר חלילה שהפעולה נפעלת עכשיו ותגלה רק
2 (לעתיד).
3 **וַיְבָרֵךְ יוֹכָן** התוכן הפנימי של הפסוק בו פתח המאמר, "כימי צאתך
4 מארץ מצרים אראנו נפלאות" שמצד אחד מדגיש את המעלה של יציאת
5 מצרים ומצד שני מדגיש את מעלת
6 הגאולה העתידה - **הַמַּעֲלָה**
7 **דִּיצִיאַת מִצְרַיִם עַל הַגְּאוּלָּה**
8 **הָעֵתִידָה**, היא **לְפִי שְׂעִיבָת**
9 **מִצְרַיִם** היא **הַכְּנָה לְמִתְן-**
10 **תּוֹרָה דְּגִלְיָא דְתּוֹרָה, שְׁעַל-**
11 **יְדֵי זֶה תּוֹפְסִים** **בְּעֲצֻמוֹתוֹ**
12 **יְתַבְרֹךְ מִמֶּשׁ, וְלִכְן הִיְתָה**
13 **קְרִיעַת יַם־סוּף בְּאִפְן שֶׁל**
14 **בְּקִיעָה אַחַת, לְפִי שְׂעִיבָתָה**
15 **הוּא בְּעֲצֻמוֹתוֹ יְתַבְרֹךְ**
16 **שְׁלֹמֶעֱלָה מֵהַתְּחַלְקוֹת** כי בעצם
17 אין דרגות שונות שהרי כל נקודה
18 שאינה העצמיות עצמה כבר לא
19 יכולה להיות מוגדרת כ'עצם'. **אָמְנָם**
20 מצד שני **יְצִיאַת מִצְרַיִם**
21 **נִמְשָׁלָה לְלִילָה**, כמבואר לעיל
22 בתחילת המאמר **לְפִי שְׂעִיבָתוֹ**
23 בזמן הגלות הוא זמן שֶׁל
24 **הָעֵלָם, וְגַם הַגְּלוּיִים** של יציאת
25 מצרים וקריעת ים סוף הִיוּ רַק
26 **מִצַּד הַמַּעֲלָה** כו' פנ"ל.
27 **וַיְבָרֵךְ** הוא היתרון בגאולה
28 העתידה, שְׂאֵז יְהִיָּה זְכוּף
29 **גַּם בְּמִטְּהָ עֲצֻמוֹ, בְּאִפְן**
30 **שְׂעִיבָתוֹ הַמִּטְּהָ** יהיו בליים
31 **לְגִלוּי עֲצֻמוֹתוֹ יְתַבְרֹךְ** שנפעלת
32 כעת ותגלה לעתיד לבוא. וְזֶהוּ
33 **מֵה שְׂכָתוֹב בִּי'לְקוּט'**
34 **שְׁלֹעֲתִיד** יהיו נפלאות
35 **גְּדוּלוֹת יוֹתֵר** מאלו שהיו ביציאת
36 מצרים. **אָמְנָם עֲנִין זֶה גּוֹפֵא**
37 **הוּא עַל־יְדֵי יְצִיאַת מִצְרַיִם**
38 **דְּוִקָא, שְׂאֵז הִיְתָה פְּתִיחַת**
39 **הַצְּנוּר** ההתחלה ופריצת הדרך **גַּם**
40 **לְגִאֲלָה הָעֵתִידָה. וְכַנְ"ל**
41 **שְׁדוּקָא עַל־יְדֵי תַלְמוּדוֹ**
42 **בְּיָדוֹ, לְמוּד גְּלִיָּא דְתּוֹרָה**
43 **וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת בְּדֶרֶךְ קַבְּלַת**
44 **עַל** בזמן הגלות, **זְכוּפוֹ לְגִלוּיִם** **דְּגִאֲוִלָּה** **הָעֵתִידָה** **בְּמַהְרָה**
45 **בְּיָמֵינוּ.**

1 במינו שבוכות יראת ה' המיוחדת והנעלית שלו יהיה לו חוש ריח רוחני
2 מופלא שכאשר יבואו לפניו שני בעלי דין ויהיה צורך להכריע מי מהשניים
3 צורך הוא יוכל לעשות זאת באמצעות חוש הריח בלבד והפסוק מוסיף
4 ומדגיש שמישיח ישפט בכוח הריח ולא לפי מראה עיניו ומכאן שכוח הריח
5 המיוחד שעליו מדובר נעלה יותר
6 מכוח הראיה וכך גם לגבי הצורה שבה
7 משיח ילמד תורה - תהיה זו לא רק
8 ראייה אלא יתירה מזו, הרחה בצורה
9 מופלאה ביותר.
10 **אָמְנָם, לְאַחֲרֵי כָל זֶה, וּלְמִרּוֹת**
11 **הַמַּעֲלָה הַמוֹפְלָאָה** של כוח הריח
12 הייתודי הוּזָה **גַּם עֲנִין הַרִיחַ**
13 **אֵינוֹ הָעֵצֶם מִמֶּשׁ, כְּפִי שְׂכָדְבָרִים**
14 **גַּשְׁמִיִּים הַרִיחַ** של דבר איננו הדבר
15 עצמו **וְהִינוּ, שְׂבִיבֵי־אֵת הַמְּשִׁיחַ**
16 **יְהִיָּה גְּלוּי הָעֵצֶם** ההתגלות
17 וההתפשטות של העצם, **אָבָל** עם זאת
18 **לֹא** תהיה התגלות מלאה והתחברות
19 עם **הָעֵצֶם מִמֶּשׁ. מֵה־שְׂאִיז־**
20 **כֵּן עַל־יְדֵי קִיּוּם הַמִּצְוֹת**
21 **בְּמַעֲשֵׂה כְּפוּעַל בְּקַבְּלַת עַל מַלְכוּת**
22 **שָׁמַיִם בְּעוֹלָם הַזֶּה תּוֹפְסִים**
23 **בְּעֲצֻמוֹתוֹ יְתַבְרֹךְ מִמֶּשׁ**
24 **וּמִתַּחֲבָרִים עִם עֲצֻמּוֹתוֹ** של הקדוש-
25 **בְּרוּךְ־הוּא. אָלֹא שְׂעִיבָתוֹ** בזמן
26 הגלות **הַרִי זֶה בְּהָעֵלָם,**
27 **וְהַמְּשָׁכַת הָעֲצֻמוֹת**
28 **שְׂמִמְשִׁיכִים בְּעִבּוּדְתָנוּ עֲכָשׁוּ,**
29 **תַּתְּגַלֶּה לְעֵתִיד, בִּימּוֹת הַמְּשִׁיחַ**
30 **אָבָל אֵז יְהִיָּה רַק הַתְּגַלּוֹת**
31 **הַדְּבָר שְׁנַעֲלָ כַּעַת, וְאֵלּוֹ**
32 **הַמְּשָׁכַת הָעֲצֻמוֹת מִמֶּשׁ** היא
33 **עֲכָשׁוּ דְוִקָא** בעוד שכל המעלות
34 הנפלאות שיהיו לעתיד לבוא מוגדרות
35 כ'גילויים' ביחס לעצמותו ית'.
36 **וְעַל־פִּי־זֶה מוֹכֵן שְׂיִשׁ מַעֲלָה**
37 **בְּעוֹלָם הַזֶּה** מצד אחד, **וְיִשׁ**
38 **מַעֲלָה בְּעוֹלָם הַבָּא** מצד שני.
39 **וּכְלָלוֹת הָעֲנִין בְּזֶה, שְׂהַנְּחַת**
40 **רוּחַ** והעונג הגלוי והמורגש **שֶׁל**
41 **הָאָדָם** הוא **לְעֵתִיד כְּשִׂיְהִיָּה**
42 **גְּלוּי עֲצֻמוֹתוֹ יְתַבְרֹךְ** שכעת הוא
43 **אָמְנָם נִמְשָׁךְ אַבֵּל הוּא בְּהָעֵלָם, וְנִחַת**
44 **רוּחַ** והעונג **שֶׁל הַקַּב"ה** ממעשי האדם, כביכול, הוא **עֲכָשׁוּ עַל־יְדֵי**
45 **קִיּוּם הַמִּצְוֹת** (שהרי מוכן שמבחינת הקדוש-ברוך-הוא גם עכשיו אין שום